

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata

Gazdasági Programja

2011 - 2014

2011. március

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	2
I. BEVEZETÉS.....	4
II. HELYZETELEMZÉS	5
II.1. A TELEPÜLÉS FÖLDRAJZI ELHELYEZKEDÉSE, ADOTTSÁGAI.....	5
Békéscsaba szerepe Magyarország városhálózatában.....	5
II.2. AZ ÖNKORMÁNYZAT KÖLTSÉGVETÉSI HELYZETE	7
II.3. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGÁNAK FŐBB JELLEMZŐI.....	9
II.3.1. Békéscsaba gazdaságának szerkezete.....	9
II.3.2. Mezőgazdaság.....	9
II.3.3. Ipar	10
II.3.4. Iparterület fejlesztések.....	10
II.3.4.3. Szolgáltatás	11
II.3.5. Kereskedelem.....	12
II.4. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI HELYZETE	12
II.4.1. A népesség alakulása korcsoportonként.....	13
Foglalkoztatás, munkanélküliség	13
II.5. BÉKÉSCSABA KÖZSZOLGÁLTATÁSI HELYZETE	14
II.5.1. Közlekedési infrastruktúra	14
II.5.1.1. A közlekedés jelenlegi helyzete Békéscsabán	14
II.5.2. A település kommunális ellátottsága.....	15
II.5.2.1. Ivóvízellátás	15
II.5.2.2. Szennyvízelvezetés, szennyvíztisztítás.....	16
II.5.2.3. Csapadékvíz, belvízelvezetés	16
II.5.2.4. Hulladékgazdálkodás.....	17
II.5.3. Önkormányzati lakásgazdálkodás.....	20
II.5.4. Telekgazdálkodás	21
II.5.5. Humán erőforrás fejlesztési rendszer	21
II.5.5.1. Köznevelési intézményi feladatellátás	21
II.5.5.2. Kulturális szolgáltatások.....	24
II.5.5.3. Sportágazat.....	25
II.5.5.4. Ifjúságpolitika	25
II.5.6. Egészségügyi ellátórendszer.....	26
II.5.6.1. Egészségügyi alapellátás.....	26
II.5.6.2. Háziorvosi, házi gyermekorvosi, és fogorvosi alapellátás	27
II.5.6.3. Réthy Pál Kórház-Rendelőintézet	27
II.5.7. Szociális ellátórendszer	28
II.6. AZ ÖNKORMÁNYZAT RÉSZVEVŐSÉGE VÁLLALKOZÁSOKBAN	29
II.7. ÖNKORMÁNYZATI FELADATOK ELLÁTÁSA MÁS GAZDÁLKODÓ SZERVEKKEL.....	29
II.7.1. Körös-völgyi Hulladékgazdálkodási Rekultivációs Társulás.....	29
II.7.2. TAPPE Hulladékgazdálkodási, Köztisztasági és Szolgáltató Kft.	30
II.7.3. Délkelet Alföld Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer Létrehozását Célzó Önkormányzati Társulás	30
II.7.4. Közép-Békési Térség Ivóvízellátás-javító Önkormányzati Társulás	31
II.8. NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK.....	31
II.9. A TELEPÜLÉS HAZAI KAPCSOLATRENDSZERE	32
II.10. EGYHÁZAK.....	32
II.11. BÉKÉSCSABA MEGYEI JOGÚ VÁROS SWOT ELEMZÉSE	33

I. BEVEZETÉS

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény a 91. § (1) bekezdésében előírja az önkormányzati ciklust felölelő gazdasági program elkészítését, (6) bekezdésében pedig megadja annak főbb tartalmi elemeit.

„(6) A gazdasági program a képviselő-testület megbízatásának időtartamára, vagy azt meghaladó időszakra szól. A gazdasági program az önkormányzat(ok) részére helyi szinten meghatározza mindazon célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőségekkel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével - a kistérségi területfejlesztési koncepcióhoz illeszkedve - az önkormányzat(ok) által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szolgálják. A gazdasági program tartalmazza különösen: a fejlesztési elképzeléseket, a munkahelyteremtés feltételeinek elősegítését, a településfejlesztési politika, az adó politika célkitűzéseit, az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó megoldásokat, továbbá városok esetében a befektetés-támogatási politika, városüzemeltetési politika célkitűzéseit.”

A Gazdasági Program tehát bemutatja, összefoglalja Békéscsaba Megyei Jogú Város aktuális gazdasági állapotát, adottságait, rámutat lehetőségeire és nehézségeire, a legfontosabb mutatók alapján tükrözi a városi önkormányzat helyzetét. A program képezi a tervezési alapját a 2014-ig tartó önkormányzati ciklus éves költségvetési koncepcióinak, és irányt mutat az önkormányzat következő négy évének gazdálkodásához. A program a tervezési hierarchiában illeszkedik a város érvényben lévő integrált városfejlesztési stratégiájához, városfejlesztési koncepciójához, valamint befektetés-ösztönzési stratégiájához, továbbá erőteljesen figyelembe veszi az Új Széchenyi Tervben meghatározott, Magyarország számára kitűzött stratégiai fejlesztési irányokat.

A Gazdasági Program kijelöli a működtetés és a fejlesztések területén a prioritásokat, nevesíti a már ismert és forrással is biztosított konkrét projekteket, valamint rendszerbe foglalja az ellátandó feladatok hatékonyságának növelésére vonatkozó ötleteket és elképzeléseket.

Az előző gazdasági ciklusban alapvető célunk, városunk további leszakadási folyamatának megállítása, helyzetének stabilizálása és növekedési pályára állítása volt.

A helyben megtelepedett befektetőkkel való együttműködésünk eredményeként, mintegy ezer új munkahely létesült a városban.

A súlyos makrogazdasági helyzet ellenére is azt mondhatjuk, hogy körvonalazódtak a város kitörési pontjai, folyamatosan figyelemmel kísérjük azokat a pályázati lehetőségeket, kormányzati lépéseket, amelyek további forrásokat biztosíthatnak Békéscsaba fejlesztési elképzeléseinek megvalósításához, fejlődésének biztosításához.

Folytatnunk kell a helyi összefogásra, a pályázati lehetőségekre, valamint a gazdaság szereplőivel való együttműködésre alapozva a város fejlődési pályára állítását annak érdekében, hogy Békéscsaba a nemzetközi gazdaságba ágyazott, nyitott, rugalmasan alkalmazkodni tudó, versenyképes gazdaságra épülő vonzó településsé váljék.

A város vezetése kiemelten fontos célnak tartja, hogy Békéscsaba Békés Megye gazdasági, közigazgatási, kulturális, szolgáltatási- pénzügyi és tudás központja legyen.

Ennek érdekében a lehetőségeket maximálisan kihasználva olyan intézkedéseket kell hoznia az önkormányzatnak, amelyek a város foglalkoztatási és jövedelmi viszonyok területén meglévő hátrányát a leghatékonyabban képesek csökkenteni.

Biztosítanunk kell az előző ciklusban már elindult, de a jelenlegi önkormányzati ciklusra áthúzódó beruházásaink biztonságos pénzügyi alapjait.

A GAZDASÁGI PROGRAM ORSZÁGOS, REGIONÁLIS, KISTÉRSÉGI GAZDASÁGFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓKHOZ VALÓ ILLESZKEDÉSE

Magyarországon az Új Széchenyi Terv keretében a 2011-2013-as akciótervi időszakban közel 2.000 milliárd Ft Európai Unió támogatás felhasználása a cél, a gazdaságélénkítés és munkahelyteremtés érdekében. Az Új Széchenyi Tervben ennek a célnak az elérése érdekében az alábbi programok kerültek megfogalmazásra:

- Gyógyító Magyarország - egészségipar,
- Zöldgazdaság-fejlesztés,
- Otthonteremtés,
- Vállalkozásfejlesztés,
- Közlekedésfejlesztés,
- Tudomány - innováció,
- Foglalkoztatás.

A források felhasználása a korábbiaknál egyszerűbb, ésszerűbb és átláthatóbb pályázatok, valamint kiemelt projektek keretében történik meg.

Békéscsaba Megyei Jogú Város Gazdasági Programjában meghatározásra kerülő céljai illeszkednek az Új Széchenyi Terv ágazati és regionális operatív programjaiban megfogalmazott prioritásokhoz, pályázati kiírásaihoz.

II. HELYZETELEMZÉS

II.1. A TELEPÜLÉS FÖLDRAJZI ELHELYEZKEDÉSE, ADOTTSÁGAI

Békéscsaba szerepe Magyarország városhálózatában

Békéscsaba a Dél-alföldi régióban, Békés megyében, a Békéscsabai kistérségben található. A város Budapesttől mintegy 210 kilométerre, Szegedtől 95 kilométerre, Debrecentől 130 kilométerre, míg Aradtól alig 60 kilométerre fekszik. Békés megye közlekedés-földrajzi helyzete régóta periférikus, a megyét a nagy közúti tranzitfolyosók elkerülik, távolsága az M5-ös autópályától 120 km, egyszámjegyű főútja nincs. Ennek ellenére Békéscsaba régiós szinten fontos közúti és vasúti közlekedési csomópontként funkcionált és funkcionál még ma is, bár közúti jelentőségét az M5-ös autópálya némileg csökkentette. Itt találkozik a 44-es számú (Budapest – Kecskemét – Békéscsaba – Gyula) és a Szegedet Debrecennel összekötő, nagy tranzitforgalmat lebonyolító 47-es főút. Itt

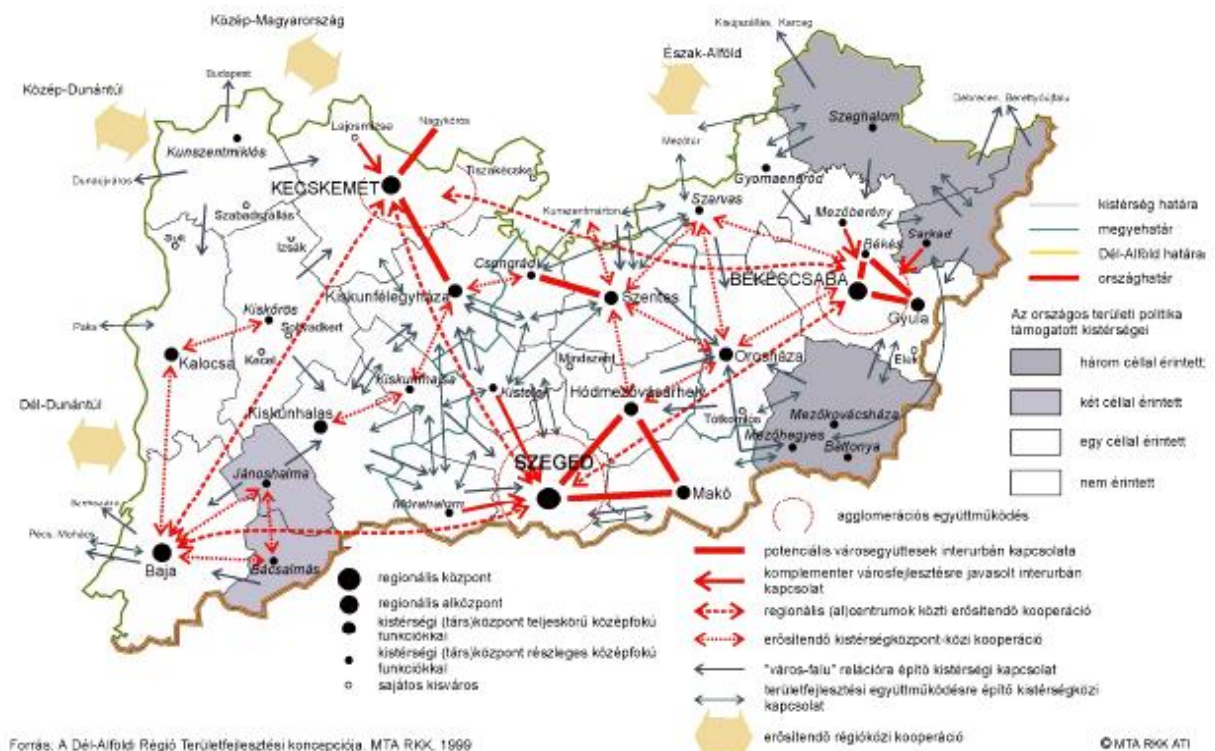
keresztezi továbbá egymást, a IV. Pán-Európai Közlekedési Folyosó vasúti fővonala (Drezda/Nürnberg - Prága - Brno - Pozsony - Győr - Budapest - Arad - Craiova - Szófia - Isztambul) és a Nagyvárad – Szeged vasútvonal. Békéscsabát érinti az Európai Unió Kohéziós Alapja által támogatott vasútfejlesztési program, amely a vasúti pályák, és az állomások korszerűsítését foglalja magába. A fejlesztés eredményeképpen a ciklus végére 160 km/óra sebességű vasúti pálya jön létre, amely lehetővé teszi a teher- és személyszállítás további gyorsítását.

Régóta várt terv valósult meg a békéscsabai repülőtér kialakításával. A légi közlekedés a megyei vállalkozások számára is új lehetőségeket teremthet. A repülőtér 50-60 utaslétszámú gépek számára fogadóképes.

Az Európai Unió területfejlesztési irányelveinek figyelembevételével készült, a 2005. évben elfogadott Országos Területfejlesztési Koncepció új szerepkörök ellátására ösztönzi Békéscsabát. Az OTK egyrészt a pólusprogram egyik alközpontjaként nevesíti a várost, amelynek során Békéscsaba feladata a régióban a decentralizáció elősegítése és a policentrikus városhálózat kialakítása érdekében a Szeged fejlesztési pólus dinamikus fejlődésének közvetítése a térség felé.

Békéscsabának szintén jelentős szerepet kell vállalnia a határ menti együttműködések, a gazdasági, a kereskedelmi és a civil kapcsolatok, valamint a közszféra erősítésével az európai uniós területi integráció érvényesítésében.

A Dél-alföldi régió legmarkánsabb városhálózati vázát a Kecskemét – Kiskunfélegyháza – Kistelek – Szeged – Hódmezővásárhely – Orosháza – Békéscsaba – Szarvas – Kecskemét háromszög alkotja. Ennek szerkezetét vázolja a következő ábra:

A Dél - Alföld országon belüli város- és térségközi kapcsolatrendszer (Forrás: MTA RKK ATI)

A kedvező közlekedési infrastruktúra megteremtése és az ehhez kapcsolódóan kialakuló gazdasági centrum szerep emelte Békéscsabát a XX. század első harmadában a megyeközponti funkcióba, majd 1950-ben megyeszékhelyi rangra.

A Békéscsabai kistérség 1996-ban jött létre a Területfejlesztési Törvény (1996. évi XXI. törvény) értelmében. Területe 2004-ben változott, mivel ekkor hozták létre az önálló Gyulai és Békési kistérséget, és több település hozzájuk került. A Békéscsabai kistérség ekkor 5 településből (Békéscsaba, Telekgerendás, Doboz, Kétsoprony és Csabaszabadi) állt. A Társulás céljaként „a kistérség önkormányzatai együttműködésének hosszú távú biztosítását, a kistérség területének összehangolt fejlesztését, a közszolgáltatások magasabb szinten történő ellátását, a kistérségi területfejlesztési projekt kidolgozását és végrehajtását” jelölték meg. 2008. január 1-jétől változás történt a kistérség település-összetételét illetően. Doboz már nem tagja a Békéscsabai kistérségnek, azonban újként csatlakozott Szabadkígyós és Újkígyós, amely két település korábban a Gyulai kistérség tagja volt.

A kistérségen belül Békéscsaba népességszámbeli súlya meghatározó. Az itt élő lakosság 90%-a ugyanis a megyeszékhely lakója, a gazdasági teljesítmény alapján azonban még erőteljesebb városunk szerepe.

II.2. AZ ÖNKORMÁNYZAT KÖLTSÉGVETÉSI HELYZETE

1. Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata nagyon sok kötelező és önként vállalt feladatot lát el. Megállapítható, hogy ezen feladatok a 2006-2010-es önkormányzati ciklusban tovább bővültek. Az elmúlt évek költségvetési politikáját erőteljesen meghatározta, hogy ekkor indultak az Európai Unió által támogatott pályázatok, amelyeken Békéscsaba rendkívül eredményesen szerepelt.

A pályázati forrásból megvalósuló beruházások jelentős része 2010-2014 között lép a kivitelezési szakaszba, amelyek saját forrás igényével számolni kell.

2. Az önkormányzat alapvető feladata a folyamatos működés biztosítása, amely követelménynek mindig eleget is tett. Az önkormányzatok feladatellátásának központi támogatással történő finanszírozása évek óta - a működés tekintetében - csökkenő tendenciát mutat, a központi kormányzat az önkormányzatok számára meghatározott feladatok mellé mind kevesebb forrást biztosít(ott). A normatív állami hozzájárulásként érkező pénzeszközök úgy kerülnek meghatározásra, hogy feltételezik az önkormányzati egyéb bevételek növekvő mértékű szerepvállalását is.

A csökkenő központi támogatások ellenére az elmúlt ciklusban az Invitel Zrt.-től átvett jelentős pénzeszköz segítette a feladatok finanszírozását, mind a várospolitikailag fontos célkitűzések, mind az önként vállalt feladatok ellátása tekintetében.

3. Az önkormányzat az elmúlt három évben soha nem látott mértékű fejlesztésekbe kezdett. A fejlesztések megvalósítása érdekében külső források bevonása történik. Amikor az önkormányzat a 2008. évben kötvénykibocsátás mellett döntött, fontos vezérelv volt az, hogy az elkövetkező 2-3 év fejlesztési kiadásainak részbeni fedezetet teremtsen.

2011. év elején kijelenthetjük, hogy a cél megvalósult, a 2011. évi költségvetés is tartalmaz pénzeszközt a kötvénytőke fel nem használt részeként. A kötvény céljellégű felhasználásáról minden esetben elszámolást adtunk a zárszámadási rendeletben. Az Invitel Zrt.-től átvett pénzeszközből részbeni fejlesztések is történtek, a vagyoni bevételek azonban a tervezetthez képest nagymértékben csökkentek, így csak minimálisan tudtak hozzájárulni a beruházások megvalósításához.

Bár az előző ciklusban az önkormányzat hosszú lejáratú kötelezettségei az előbbiekben említett kötvénykibocsátás következtében jelentősen megemelkedtek, a megvalósított fejlesztések azt eredményezték, hogy négy év alatt az önkormányzat vagyona nagymértékben megnövekedett az alábbiak szerint:

2006. évben az eszközök összértéke: 55.157.117 ezer Ft volt,

2010. évben az eszközök záró értéke: 61.303.658 ezer Ft lett.

A 2011. évi költségvetésről szóló 4/2011. (II. 28.) önk. rendeletben szerepeltetett bevételek és kiadások azt mutatják, hogy a 2011. évben működési forráshiánnyal is szembesül az önkormányzat. Ezen túlmenően a közgyűlési határozatokkal elfogadott fejlesztési elképzelések megvalósítása olyan mértékű kötelezettségvállalást jelent, amelyhez újabb hitelfelvételi és/vagy kötvénykibocsátásról szóló döntés meghozatala szükséges.

Egyebekben a 2011. évi költségvetési rendelet részletesen tartalmazza az önkormányzat több éves kötelezettségvállalásait.

4. A 2011. évi költségvetésben szerepeltetett 1.850 millió Ft fejlesztési célú hitelfelvételen és/vagy kötvénykibocsátáson túlmenően további hitelforrás bevonása szükséges a beruházási tervek és kötelezettségvállalások 2012-2014. évi megvalósításához. Az önkormányzat a fejlesztések, pályázati lehetőségek kihasználását annak tudatában is vállalta és vállalja, hogy néhány év múlva az éves adósságszolgálat nagyobb összegű lesz. A költségvetés és az adósságszolgálat teljesíthetősége érdekében ezért az elkövetkező években az alábbi szempontok betartása rendkívül fontos lesz:

- tisztán önerőből és 80 %-ot el nem érő pályázati támogatással csak rendkívül indokolt esetben történhet beruházás, felújítás
- előnyben kell részesíteni azon beruházásokat, amelyek ráfordításai pénzügyileg megtérülnek az önkormányzat számára
- előnyben kell részesíteni azon beruházásokat, amelyekből az önkormányzatnak (akár közvetetten is) bevétele keletkezik a belépő adósságszolgálat teljesítése érdekében,
- előnyben kell részesíteni azon beruházásokat, amelyekből kiadási megtakarítása keletkezik az önkormányzatnak,
- a költséghatékonyság, a gazdaságos működtetés és a fenntarthatóság elsődlegessége,
- a döntéseknél nemcsak a pályázatban kiírt cél lehetséges és szükséges volta, hanem a megvalósíthatóság, a finanszírozhatóság pénzügyi szempontjainak is érvényesülniük kell.

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata a vállalkozások támogatása érdekében a következő döntéseket hozta:

- elfogadta a befektetés-ösztönzési stratégiáját,
- három éve működteti a vállalkozásfejlesztési célelőirányzatot,

- támogatja a vállalkozások munkahelyteremtését a 2009. évtől kezdődően 1 millió forint nettó árbevételig mentesítette a kisvállalkozókat az iparűzési adó fizetési kötelezettsége alól,
- 2011. január 1-jétől megszüntette a vállalkozások kommunális adóját.

A költségvetési nehézségek, finanszírozási gondok ellenére az önkormányzat a feladatait továbbra is úgy kívánja ellátni, hogy nem kíván bevezetni a lakosságot közvetlenül terhelő helyi adókat, de természetesen az önkormányzati finanszírozási rendszer változása esetén, a jogszabályi változásokat érvényesíteni szükséges.

II.3. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGÁNAK FŐBB JELLEMZŐI

II.3.1. Békéscsaba gazdaságának szerkezete

Békéscsabát az elmúlt évek gazdasági elemzései a csekély dinamikát mutató, lassú szerkezeti átalakulással jellemezhető – elsősorban szolgáltató funkcióiban megújuló – centrumok közé sorolják.

A gazdasági átalakulás idején a külföldi tőke, illetve a vegyes vállalatok csak kisebb mértékben telepedtek meg a városban, így Békéscsabát az átalakuló városi gazdaságok között a stagnáló, illetve leszakadó centrumok között említik az elemzések. Ez abból is adódik, hogy Békéscsaba a periférikus helyzetű, alacsony gazdasági dinamikával jellemezhető, hátrányos helyzetű megye gazdasági központja.

Békéscsaba városában 2007-ben összesen 18.640 fő állt alkalmazásban, ennek 59,3%-át a versenyszféra és 40,7%-át a költségvetési szféra alkalmazta. A városban lakó népesség foglalkozását nemzetgazdasági ágak szerint az alábbi diagram mutatja:

A foglalkoztatottak számának alakulásából már előrevetíthető Békéscsaba gazdasági ágazatának szerkezete is. A feldolgozóipar, a szállítás és a kereskedelem a legjelentősebb ágazatok, azonban az is látható, hogy – mint minden más megyei funkciókat ellátó városban – igen magas a közszférában dolgozók aránya.

Az is kitűnik, hogy a turizmusban, vendéglátásban tevékenykedők aránya az adott időszakban igen alacsony, mindössze 2% volt, amely mutatja, hogy Békéscsaba jelenleg nem elsődleges turisztikai célállomás, azonban a turizmus, jelentős fejlődési potenciált rejt magában.

II.3.2. Mezőgazdaság

Békéscsabán az agrártevékenység súlya jelentős a megyeszékhelyekkel való összevetésben, ugyanakkor az országos trendekkel megegyezően az ágazat jelentősége az utóbbi évtizedekben a helyi gazdaságon belül erőteljesen mérséklődött. A megyék közötti rangsort tekintve 2002-ben Békés megye mezőgazdasági részesedése a bruttó hazai termékből a második volt.

Az agrárszektor infrastrukturális hátterének színvonala közelít a világ élvonalához. A piacképes termelés egyik alapvető feltétele az innováció lenne, sajnos azonban a vállalkozások lemaradása e vonatkozásban megfigyelhető. Ezen kíván enyhíteni a 2004 októberében az Almáskerti Ipari Parkban átadott Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Innovációs Központ (MEIK). Az agrárszektor ágazati szerkezetét tekintve a gabonatermesztés kimagasló jelentőséggel bír. A magasan

gépesített szántóföldi gabonatermelés a mezőgazdasági fajlagos GDP értékét az országos élvonalba emeli.

II.3.3. Ipar

A rendszerváltozás után Békéscsaba korábban sem jelentős ipari szerepköre gyengült. Meghatározó maradt az élelmiszer feldolgozás, az építőanyag- és nyomdaipar súlya, csökkent viszont a fémfeldolgozás és gépgyártás hozzájárulása az ipar teljesítményéhez, továbbá a szerkezeti megújulást is jelentő zöldmezős beruházások nagyrészt elkerülték a várost.

Az ipari vállalkozási aktivitás erőteljes, ugyanakkor a város gazdaságából hiányzik egy-két meghatározó dinamikus feldolgozóipari nagyvállalat, illetve a helyi-térségi kereslet még nem elégséges a sikeres új vállalkozások számára sem a középvállalati méret viszonylag gyors eléréséhez.

Békéscsaba helyi iparában az építőanyagok termelése fontos stabilizáló elemként jelentkezik, mind a Frühwald Kft, mind a Tondach Magyarország Zrt. folyamatos növekedése és megújulása hosszabb távon is stabilizálta az iparág helyzetét.

Az építőanyag-iparban a külföldi tőkebefektetéseket a helyi nyersanyag- és termelő bázis (homokbánya, betonkeverő üzem, agyagbányák, tégl- és cserépüzem), illetve a termelési hagyományok, kultúra is ösztönözte.

A textil- és ruházati ipar jelenleg helyi piacra specializálódott. Az ágazatban mindössze egy helyi nagyvállalat, a hazai tulajdonban levő Unicon Ruházati és Szolgáltató Zrt., illetve bémunkát végző kisvállalkozások működnek. A ruhaipar visszaszorulása nagyszámú szabad képzett munkaerőt hagyott hátra, amelyre az ipari textilből készült termékek gyártását lehetne alapozni. Magyarország napjainkban az ipari textilek gyártásában vezető szerepet játszik, jelentős befektetői tőke érkezett erre a területre.

A nyomdaipar teljes szolgáltatói és háttérpári bázissal rendelkező, meghatározó ágazata volt a helyi iparnak 1990-ig. A KNER Nyomdaipari Vállalat többszöri tulajdonosváltása és feldarabolása átmeneti bizonytalanságot hozott, de az újabb beruházók megjelenése revitalizálta az ágazatot. A felhalmozott tudás, a fejlett szolgáltatói bázis megfelelő alapokat jelent a nyomdaipari ágazat versenyképességének javításához, húzóágazattá válásához.

A gépiparban, azon belül is elsősorban a szerszámgépgyártásban és az alkatrészgyártásban a technológiai fejlődés, a termelés felfutása és a helyi szervezetek közötti kooperáció erősödése figyelhető meg. Ezzel a kedvező folyamattal együtt megjelent az ágazatban a külföldi tőke, amelyet a meglévő termelő bázis, a felszerelt telephelyek, valamint az olcsó és tapasztalt munkaerő vonzott Békéscsabára.

II.3.4. Iparterület fejlesztések

II.3.4.1. Ipari Park

A Békéscsaba Almáskerti Ipari Park (BAIP – www.baip.hu) a 44-es és 47-es főközlekedési utak találkozásánál található, a belvárostól 4 km-nyire. Az Ipari Park 19 hektárnyi területe kiváló

lehetőségeket nyújt zöldmezős beruházások kialakítására. Az ipari park betelepítettsége 95%-os, azonban az itt megvalósult foglalkoztatás elmarad az előzetes várakozásoktól. Az első befektető a japán SMK Corporation elektronikai összeszerelő üzeme volt, amely 2002. áprilisától termel, és ma már több mint 11 vállalkozás működik a területen.

Békéscsaba Önkormányzata az új ipari parki betelepülőknek a beruházásuk mértékétől függően 1+2 év helyiadó-kedvezményt biztosít. A versenyképes telekárak is hozzájárulnak ahhoz, hogy városunkban minél több beruházás kezdődjön el, amellyel az itt lakók munkavállalása, a helyi gazdaság erősödése biztosítható.

Az ipari parkban 2005-ben létesült a Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Innovációs Központ mintauzeme (www.baip.hu/meik), ahol korszerű infrastruktúrát biztosítunk helyi vállalkozás részére a hagyományos Csabai kolbász ipari méretekben történő gyártásához.

II.3.4.2. Inkubátor ház

Kifejezetten sikeres az induló vállalkozások számára biztosított inkubátorház, amelyet a Békéscsabai Vállalkozói Centrum Kft. üzemeltet a Kétegyházi út menti ipari övezetben, valamint az Ipari Park területén. A kft. egyik legfontosabb feladata a város kis- és középvállalkozóinak segítése, a működésükhöz és megerősödésükhöz szükséges feltételek megteremtése. Ennek érdekében a kft. 1994. januárjától Vállalkozói Központot és Inkubátorházat működtet, amelyen keresztül infrastruktúrát - iroda, műhely, üzlethelyiség, raktár - és komplex szolgáltatást nyújt a vállalkozásoknak, kedvező áron.

Az Inkubátorház (www.bvc.hu) jelenleg már 2 telephelyen, több mint 6600 m² hasznos alapterületen, átlagosan 40 vállalkozásnak nyújt otthont bérleti jelleggel. Az itt működő vállalkozások közel 260 főt foglalkoztatnak a bérbe adható terület folyamatos, 100%-ot megközelítő igénybevételével.

II.3.4.3. Szolgáltatás

A rendszerváltozást követően végbemenő nemzetgazdaság szerkezeti és szervezeti átalakulásának egyik meghatározó folyamata a szolgáltató tevékenységek körének bővülése és a gazdasági fejlődésben betöltött szerepének növekedése volt. Ez a folyamat zajlott le Békéscsabán is, oly módon, hogy az elmúlt öt évben jelentősen nőtt a termelői, elsősorban az üzleti szolgáltatásokat nyújtó szervezetek száma. A szolgáltatási szektor erősödésének üteme foglalkoztatási szempontból jelentősen elmaradt az újraiparosodó megyeszékhelyek, illetve a regionális jelentőségű vidéki szolgáltató centrumok (Szeged, Pécs, Debrecen, Nyíregyháza) dinamizmusától. A helyi piacon megjelenő szolgáltatók túlnyomó része mikro vállalkozás, az öt főnél többet foglalkoztató (helyi székhelyű) szervezetek száma szinte egyetlen al-ágazatban sem haladja meg a 30-at, és a legnagyobb árbevételű szervezetek között is csak néhány 20 főnél többet foglalkoztató akad.

A termelő szolgáltató szektor vállalkozásainak igen fontos szerepe van egy város életében, hiszen hozzájárulnak a gazdaság versenyképességének javításához. Békéscsabán is, mint az ország egészében gyorsan bővült a termelői szolgáltatásokat nyújtó helyi szereplők köre. A város, illetve tágabb térsége iparának lassú átalakulása miatt azonban kevés tőkeerős vállalkozás tudott a lokális

piacra megerősödni. A helyi ipari szereplők számára alapvetően elégséges a helyi szállítási-szállítmányozási cégek teljesítménye, kapacitása, szolgáltatásaik minősége.

A békéscsabai fuvarozók számára Románia Európai Unióhoz történő csatlakozásával új piac nyílt meg, hiszen jelenleg az ottani cégek járműparkja nem éri el az Európai Unió által megkövetelt szintet. A városban az északi és a déli iparterületek ideális helyszínt biztosíthatnak a logisztikai fejlesztésekhez, ahonnan a főútvonalak, a vasútvonalak, a repülőtér, illetve a kiegészítő szolgáltatások és tevékenységek egyaránt kiválóan elérhetőek.

A pénzügyi és biztosítási szektorban lezajlott átalakulás eredményeként megerősödött, sőt, meghatározóvá vált a külföldi tőke szerepe a magyarországi piacon. Ezzel együtt a korábbi, hazai szereplők jelentősen bővítették vállalkozói és lakossági szolgáltatásaik körét, így valamennyi üzletágban erősödött a verseny a bankok és a biztosító társaságok között. Mivel az üzletpolitikai döntések a központokban születnek, amelyek zömmel a fővárosban találhatóak, ezért a helyi/térségi sajátosságok, igények érvényesítésére, kezelésére korlátozott a mozgástere a Békéscsabán működő kirendeltségeknek. Békéscsabán jelenleg 15 bankfiók – a 10 legnagyobb hazai bankból 8 – , 8 takarékszövetkezeti fiók és 14 biztosító kirendeltsége működik. Itt fontos megemlíteni, hogy 2006-ban nyílt meg a városban a Budapest Bank Nyrt. Bankműveleti Központja, amely jelenleg több mint 650 fő foglalkoztatását biztosítja.

II.3.5. Kereskedelem

A helyi kereskedelem átalakulásának és Békéscsaba térségi kereskedelmi centrum szerepének átformálásában meghatározó szerepet töltött be a külföldi befektetők, a multinacionális cégek megjelenése. A helyi kiskereskedelemben felgyorsult a tőke- és alapterület- koncentráció, a kisvállalkozások szelekciója. Ez részben az ágazatban zajló országos, illetve globális folyamatokba illeszkedik, de szerepet játszott benne a helyi kereskedelem szervezeti széttagoaltsága is. Jelenleg az összes békéscsabai vállalkozás egynegyede működik a kereskedelmi ágazatban.

Az átalakulási folyamat fontos szereplőjeként jelent meg a Csaba Center Bevásárlóközpont, amely mintegy nyolcmilliárd forint összegű beruházás eredményeként valósult meg, 80 ezer m² alapterületen. Szolgáltatásaival, valamint a kereskedelmi-szolgáltató tevékenységek egy térben történő koncentrálásával és értékkelvőségével hozzájárul a bérlok piaci helyzetének stabilizálásához, illetve a kereskedelmi tőke belvárosban történő megtartásához, szemben más nagyvárosokkal, ahol általában a település külső területein létesültek a legnagyobb bevásárlóközpontok.

A kiskereskedelem szerkezetének átalakulása hatással van mind a nagykereskedelemre, mind a beszállítói hálózatra, feldolgozóiparra, felerősítve a tőke- és térbeli koncentráció folyamatait ezekben az ágazatokban is.

Ebben a folyamatban Békéscsaba egyelőre periférikus szerepet játszik, elsősorban a város közlekedési helyzete és a helyi szereplők viszonylag szerény tőkeereje miatt. Az utóbbi évtizedek folyamatai alapvetően erősítették a város belföldi kereskedelmi centrum szerepét.

II.4. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI HELYZETE

Békéscsaba a 2009. január 1-jei adatok alapján az ország tizennegyedik legnépesebb települése. A város hosszú távú népességváltozási folyamatai a többi megyeszékhelyhez viszonyítva

kedvezőtlenebbek. A város népességszáma a '80-as évek elején ért csúcspontjára. Ezt követően kedvezőtlen fordulat következett be az ország demográfiai folyamataiban. A 2000-es évektől lényeges népességcsökkenés jellemezte a várost, amelynek mértéke évente 100–500 fő közötti volt (2007-ben 340 fő). Ennek egyik oka a magas halálozási ráta és az elvándorlás. Ez utóbbiban elsősorban a fiatalabb korosztályok érintettek, és az első számú ok nyilvánvalóan a helyi foglalkoztatás beszűkülése, a nagyobb, fejlettebb, jobb életlehetőséget biztosító települések elszívó hatása. Békés megyében 2008-ban az ezer lakosra jutó élve születések száma 8,2 fő, az ezer lakosra jutó halálozás 15,3 fő, az ezer lakosra jutó természetes fogyás 7,1 fő volt. Ezek az adatok a legkedvezőtlenebbek a megyei átlagok között.

II.4.1. A népesség alakulása korcsoportonként

Békéscsabán 2009. január 1-én a lakónépesség 64.429 fő volt, ebből az állandó népesség 63.161 fő.

Foglalkoztatás, munkanélküliség

Regisztrált munkanélküliek legfőbb adatai (2009)

Megnevezés	Mutatószám
Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	3662
A nyilvántartásban 365 napon túl szereplők száma (fő)	828
Munkaképes korú lakosság száma – 15- 64 év (fő)	45.573
A nyilvántartott álláskeresőknek a munkaképes korú népességhez viszonyított aránya	
- országosan	6,89 %
- Békés megye	10,23 %
- Békéscsaba	8,03 %

II.5. BÉKÉSCSABA KÖZSZOLGÁLTATÁSI HELYZETE

II.5.1. Közlekedési infrastruktúra

II.5.1.1. A közlekedés jelenlegi helyzete Békéscsabán

II.5.1.1.1. Közúti közlekedés

Békéscsaba belterületi közúthálózatának hossza mintegy 208 km, amelynek közel 93%-a a város tulajdonában van, míg a 17 km hosszú, Békéscsabán átvezető országos közúthálózat átkelési szakaszait a Magyar Közút Nonprofit Zrt. kezeli. A belterületi közúthálózat kb. 80 %-a burkolt.

A belváros utcái nagy többségben szilárd burkolattal rendelkeznek, elmaradás a kertvárosi lakóterület kiszolgáló- és lakóútjainál van, azonban itt is fokozatos javulás tapasztalható. A külterületi utak esetében a kiépítetlen utak aránya lényegesen magasabb, 95 % fölötti.

A motorizált egyéni közlekedés (személygépjármű, motorkerékpár) részaránya közel 50%, ami nagyrészt annak köszönhető, hogy a közutak terheltsége nem közelíti meg az elméleti kapacitáshatárt.

Békéscsaba belvárosában az egyik legnagyobb közlekedési problémát a közterületi parkolási rendszer nem kellően hatékony működése okozza. A problémák elsősorban a belvárosban, a jelentős forgalmú városközpont-környéki intézmények mellett jelentkeznek. Békéscsaba belvárosában a parkolási gondok enyhítése érdekében a 33/2000. (IV.24.) önkormányzati rendelettel fizető parkoló övezetek kerültek kijelölésre. Jelenleg mintegy 1800 db parkolóhely üzemel, amelyhez 51 db parkolójegy-automata társul.

II.5.1.1.2. Közösségi közlekedés autóbusszal

A város helyi és helyközi autóbuszos közösségi közlekedését jelenleg egy szolgáltató, Körös Volán Zrt. látja el. A városon belüli utazások esetében az autóbust igénybe vevők részaránya az országos átlagot nem éri el (11%), és a Körös Volán felmérései alapján ezen belül is magas a kedvezményeket igénybe vevők aránya (diákok, nyugdíjasok).

A vonalhálózat jelenlegi kialakítása illeszkedik a város szerkezetéhez, és – néhány kivételtől eltekintve – megfelelő lefedettségi szintet biztosít. A helyi közösségi közlekedési szolgáltatás kiterjed a város teljes területére, a külső lakóterületekre, és Békéscsaba közigazgatási határán belüli – a városhoz szorosan kötődő – agglomerációs településrészekre is (Gerla, Fényes, Mezőmegyer stb.). A gyér lefedettségű területeken a közösségi közlekedési szolgáltatás biztosítására alternatív megoldás a kisbuszos igényvezérelt szolgáltatás (DRT), akár tisztán piaci alapon, magánfuvarozók bevonásával.

II.5.1.1.3. Gyalogos és kerékpáros közlekedés

Alföldi városként Békéscsabán országos viszonylatban is kimagaslóan nagy a kerékpáros közlekedés részaránya (26%). A kerékpáros forgalom elsősorban közlekedési célú kerékpározás (hivatásforgalom, napi közlekedési eszközként való kerékpárhasználat), a szabadidős kerékpározás aránya számottevő, egyre növekvő. A városi kerékpárút-hálózat hossza közel 18 km. A jellemző városi kerékpáros útvonalak 3-5 km hosszúak, ez 10-20 perces utazási időt jelent. Az egyes kerékpárutak döntő részben a városból kivezető főútvonalak mentén helyezkednek el, összeköttetésük a város belső zónáiban részben megoldott. A város domborzati adottságai (síkvídek jellege) kedveznek a kerékpáros közlekedés fokozottabb elterjedésének, amihez valós lakossági igény is párosul. A gyalogosok részaránya városi szinten is magas (14%). Ehhez hozzájárul a város – különösen a belváros – szerkezete, a viszonylag kis távolságok (max. 15-20 perces gyaloglási idők), a közösségi közlekedési hálózat szerkezete és a menetrendek (rágyaloglás). A városban a szilárd burkolatú járdák hossza több, mint 240 km (2009-es adatok szerint).

Annak érdekében, hogy a kerékpáros közlekedés a város lakossága és az idelátogató turisták számára egyaránt valódi, környezetbarát, gyors, kényelmes és biztonságos közlekedést tegyen lehetővé, több egymásra épülő fejlesztés, forgalomtechnikai intézkedés végrehajtása szükséges. Az egyik legfontosabb feladat a kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása, amely részben az infrastruktúra (kerékpárutak, kerékpáros felületek, kerékpársávok, kerékpár tárolók) fejlesztését jelenti, részben a kerékpárosokat előnyben részesítő forgalomtechnikai intézkedések alkalmazását. Az ingázók számára a kerékpáros közlekedés feltételeit javítja és turisztikai szempontból is fontos a város határain túlnyúló, Békéscsabát a környező településekkel összekötő kerékpáros hálózat, ill. turisztikai kerékpárút hálózat fejlesztése. Ez utóbbi a kistérség településeinek kohézióját is tovább erősítheti. A külterületi önálló kerékpárutak nagymértékben javítják a forgalombiztonság helyzetét azáltal, hogy a nagy sebességű motorizált közlekedéstől fizikailag elválasztják a kerékpáros forgalmat.

II.5.2. A település kommunális ellátottsága

II.5.2.1. Ivóvíz – ellátás

A város területén beszerezhető rétegvíz minősége nem felel meg az ivóvízszabvány követelményeinek (As, Fe, Mn, nitrát tekintetében). Békéscsaba Megyei Jogú Város - beleértve Mezőmegyert és Gerlát is - közüzemi vízellátása kizárólag a Közép-Békési Regionális Vízműre, mint vízbázisra támaszkodik. A regionális rendszer víztermelő telepei (Kevermes, Medgyesbodzás, esetenként Újkígyós) hosszú távon ki tudják elégíteni a város és környéke vízigényét.

Az ivóvíz-minőség javítása elsősorban az EU előírások figyelembevételével az As és Mn határértékek betartására helyezi a hangsúlyt.

A vízellátó rendszer vezetékai elavultak (közel 50%-a azbeszt anyagú cső), felújításra szorulnak.

A vízellátó rendszer egyes elavult vezetékének felújítása több lépcsőben valósulhat meg, ezáltal csökken a talajban elszivárgó ivóvíz mennyisége, valamint javul az ivóvíz minősége.

A Regionális Ivóvízminőség-javító Program kapcsán a nagy átmérőjű (200 mm átmérő felett) acél, öntöttvas, azbesztcement gerincvezetékek felújítására kerülhet sor. A középtávú felújítási program

(2009-2012. év) keretén belül azon egyes ivóvízvezetékek szakaszok teljes felújítására kerül sor, amelyek a szennyvízberuházással is érintettek. A felújítás során kiváltásra kerülnek a gerincvezetékek – 15.353 m hosszúságban - (a kor, a korszerűtlen anyag, a kötéstechológia, a szakszerűtlen kivitelezés és a fokozott igénybevétel okán), valamint ezen vezetékszakaszokon található valamennyi házi bekötés – 1.015 db - , mivel a gerincvezetékéről való lecsatlakozást biztosító béklyók anyaga elavult, nem időtálló.

II.5.2.2. Szennyvízelvezetés, szennyvíztisztítás

II. 5.2.2.1. Szennyvízelvezetés infrastruktúrája

Békéscsabán a csatornázás az 1960-as évek elején kezdődött a többszintes lakótelepek, a Konzervgyár és a Hűtőház szennyvízelvezetési problémáinak a megoldására. A hálózat fő - alap - művei ekkor épültek ki. Később a város fejlődésével együtt a csatornahálózat is fokozatosan bővült, amíg a mai állapotát elérte.

Békéscsaba elválasztott rendszerű csatornahálózattal rendelkezik. Jelenleg a város lakosságának több mint 95 %-a vezetékes ivóvízzel ellátott lakásokban él, és 60,5 %-a rendelkezik csatornabekötéssel is. A háztartási szennyvíz mellett a meglévő csatornahálózat gyűjti össze a közintézmények, helyi szolgáltatók és a városba települt néhány ipari üzem szennyvizét is.

A gravitációs csatornahálózat teljes hossza meghaladja a 127 km-t, a nyomóvezetékek együttes hossza pedig a 36 km-t. A meglévő házi bekötések hossza 92,9 km. A hálózat folyamatosan bővül, a jelenleg rákötött ingatlanok száma 17.388 db (2006.évi adat), amelyre még 2.300 db ingatlan ráköthető, mivel ezek rendelkeznek gerincscatornával.

II.5.2.3. Csapadékvíz, belvíz elvezetés

A város környezetére pozitívan ható tényezők: a belvízelvezető hálózat viszonylag magas szintű kiépítettsége, mind belterületen, mind külterületen.

Problémakataszter:

A szélsőséges csapadékviszonyok, hirtelen lezúduló nagymennyiségű csapadék gyakori megjelenése, a beépítési százalék növekedése, ezzel együtt a lefolyó csapadék mennyiségének növekedése, az elöntés iránti érzékenység növekedése.

Továbbra is magas a belvízi veszélyeztetettség mind a mezőgazdasági területeken, mind pedig a település belterületén.

A csatornázottság elmaradott helyzete, amely talajvízszint növelésében játszik jelentős szerepet.

A csapadékvíz elvezető művek karbantartásának elmaradása.

II.5.2.4. Hulladékgazdálkodás

II.5.2.4.1. Hulladékgazdálkodás

Békéscsaba hulladékgazdálkodási helyzete stabil és megfelelő. A városban található hulladékkezelési infrastruktúra részben kielégíti az európai normákat. További fejlesztéseket végrehajtva a város hosszabb távon is képes kezelni a keletkező hulladéktömeget.

A hulladékhasznosítás elsődleges célja, hogy a települési szilárd hulladék veszélyes és hasznosítható alkotói minél kisebb mennyiségben és arányban kerüljenek a lerakókra. Ezzel párhuzamosan történjen meg a veszélyes alkotók biztonságos ártalmatlanítása és a hasznosítható frakció továbbhasznosítása, a korszerű, környezetkímélő és gazdaságos hulladékgyűjtés, kezelés megoldása, így a településen lakók életminőségének javítása.

II.5.2.4.2. Hulladékkezelő mű

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata 1996-ben hozta létre a Békéscsabai Hulladékkezelő művet, amely regionális feladatokat lát el. Műszaki paramétereit és megoldásait tekintve kielégíti az érvényben lévő valamennyi (uniós és hazai) jogszabályban előírtakat. Regionalitásból adódóan a megyei jogú városban keletkező hulladék mellett a vonzáskörzetébe tartozó – jelenleg 60 - településről fogadja a szilárd kommunális hulladékot.

A Hulladékkezelő mű I. üteme megtelt, a terület rendezése folyamatban van. A II. depóniaterület kialakítása két ütemben valósul meg. A II/A ütem kialakítása a hatályos előírásoknak megfelelően megtörtént, és 2009-ben megkezdődött a területen a hulladék lerakása. A teljes II. ütem kialakítását a Körös-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség jelenleg hatályos létesítési engedélye alapján 2011. december 31-ig meg kell valósítani.

II.5.2.4.3. Mezőgazdasági jellegű szennyvízelhelyező telep

A Hulladékkezelő Mű területén a későbbiekben megépítendő és üzembe helyezendő IV. depónia területen került kialakításra. A hígtrágya a területen kialakított barázdákban kerül elhelyezésre a Tiszántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség által kiadott egységes környezethasználati engedély és a Békés Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság engedélyében meghatározottak szerint. Hét ütemre tagolva összesen 14.200 m² terület áll rendelkezésre az elhelyezésre, ami szükség esetén további 5.000 m²-nyi területtel növelhető.

II.5.2.4.4. Szelektív hulladékgyűjtés

1998-ban került kialakításra a **szelektív hulladék gyűjtés** rendszere, amely azóta is folyamatosan bővül, változik a lakossági igényekhez igazodva. Jelenleg 30 gyűjtősziget áll rendelkezésre a város különböző pontjain, ahol a helyi adottságok figyelembevételével műanyag és/vagy papír és/vagy üveg elkülönített gyűjtése történik.

II.5.2.4.5. Zöldhulladék

A közszolgáltató a lakosságnál keletkező **zöldhulladékot** külön díjazás és mennyiségi korlátozás nélkül a rendszeres heti zöldhulladék szállítás keretében szállítja el a vonatkozó helyi önkormányzati rendeletben szabályozottak szerint.

II.5.2.4.6. Veszélyes hulladékok

Az Önkormányzat által szervezett veszélyes hulladékokra vonatkozó elkülönített gyűjtés nem működik a településen. Évente két alkalommal a közszolgáltatást ellátó szervezet városi lomtalanítást végez, amelynek keretén belül az önkormányzat veszélyeshulladék-gyűjtési akciót szervez a lakosság részére.

II.5.2.4.7. Energiagazdálkodás

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata, mint fenntartó közvetlenül felelős az önkormányzati intézmények energiaellátásáért, a közvilágításért, a hálózat üzemeltetéséért, karbantartásáért, a város és intézményei energetikai célú fejlesztéseiért, továbbá energiahatékonysági beruházásokért.

Az inflációt meghaladó mértékű energiaár-emelkedések miatt a város polgárai és intézményei egyre többet kénytelenek energiára költeni, ezért a város energiagazdálkodása stratégiai fontosságú területté vált. Indokolja ezt az is, hogy az önkormányzat – a város méretéből adódóan – meglehetősen sok intézményt üzemeltet, és az is, hogy a város komoly lehetőségekkel rendelkezik a térség adta természetes forrásból származó energiaforrások (biomassza, termálvíz, napenergia) kiaknázására.

Egyre jobban előtérbe kerül az a körülmény is, hogy a fosszilis energiafelhasználás környezetre gyakorolt káros hatásait mérsékelni kell. Ezen követelmények teljesítéséhez tudatos energiagazdálkodásra van szükség, aminek intézményi hátterét az önkormányzat adhatja (más tanácsadó szakcégek, szolgáltatók esetleges bevonásával).

Problémakataszter

- Az energia szolgáltatás inflációt meghaladó mértékű áremelkedése miatt az intézmények és a közvilágítási hálózatok fenntartása, üzemeltetése egyre jelentősebb gazdasági terhet ró a lakosságra és az Önkormányzatra.
- Az önkormányzati intézmények esetében a rendszerváltozás óta kevés energia-megtakarítást eredményező fejlesztési beruházás történt. Csak néhány intézmény esetében került kiépítésre korszerű, energiatakarékos, környezetkímélő új fűtési rendszer és használati melegvíz-termelő berendezés. Az energetikai fejlesztési beruházások legfeljebb az állagmegóvást célozták. Helyenként megmaradtak a korszerűtlen, alacsony tüzeléstechnikai határfokú hőtermelő és használati melegvíz-termelő berendezések, a szabályozatlan, energiapazarló fűtési rendszerek, valamint az elavult vízellátási rendszerek is. A legtöbb intézmény esetében megfigyelhető a korszerűtlen világítástechnika is, ami szintén lényeges energiapazarlást eredményez.
- A hagyományos fosszilis energiahordozók használata növeli a környezetterhelést, a megújuló energiaforrások alkalmazásának aránya a város lehetőségeihez mérten alacsony.

- Számos intézmény komfortfokozata és technológiai színvonala nem követi a kor követelményeit, az önkormányzati tulajdonú épületállomány állapota korszerűtlen, az épületek nem felelnek meg a hatályos energetikai jogszabályokban foglalt feltételeknek.

II.5.2.4.8. Légszennyezés

Békés megye levegőtisztasági szempontból az ország kevésbé problémás, viszonylag tisztább levegőjű térségei közé tartozik. A megyében nem tapasztalható jelentős ipari eredetű szennyezés, hiszen nem üzemelnek a nagyobb levegőszennyezésekért felelős vegyi- és nehézipari művek és az erősen levegőszennyező hőerőművek.

A megyére is jellemző az országos tendenciához hasonlóan, hogy az ipari eredetű légszennyező anyagok kibocsátása az utóbbi évtizedben tartósan és folyamatosan csökkent. A tendenciák ismeretében remélhető, hogy ezen a téren a jövőben sem fog romlani a helyzet. E kedvező eredmény okai a termelés jelentős visszaesésével is magyarázhatóak.

A csökkenésben kiemelten szerepel a korszerűbb ipari technológiák bevezetése, illetve az energiahordozók árának emelkedéséből is adódó ésszerűbb energiafelhasználás következtében csökkenő ipari energiafelhasználás. Békés megyében valósult meg az országban elsőként a teljes körű földgáz program. Ezeken túlmenően a katalizátoros gépjárművek és az ólommentes benzín elterjedése, a gépkocsik szén-monoxid kibocsátásának csökkenése és az évenkénti környezetvédelmi ellenőrzés bevezetése, valamint nem utolsósorban a közel két évtizede működő környezetvédelmi hatósági munka eredményessége is szerepet játszott e kedvező értékek kialakulásában.

II.5.2.4.9. Zöldterület gazdálkodás

Békéscsaba országos átlagban kedvezőtlen mutatókkal rendelkezik az erdős területek és zöldterületi ellátottság szempontjából. A városban kevés az összefüggő, városszintű közpark, a meglévők közül a legtöbb pedig a lakótelepek közötti lakóterületi szintű park, amelyek gyakran elhanyagoltak, alulhasznosítottak. Hiányoznak továbbá a várostestet övező, védelmi és kondicionáló erdősávok és a lakóterületet az ipari övezetektől izoláló erdősávok.

A fentiek mellett azonban az utóbbi 10 évben történt fásítási munkálatokban Békéscsaba élen jár. A zöldterületek közel kétszeresére nőttek az elmúlt tíz évben, 2007-ben a zöldterületek nagysága a város egészében 2.426.000 m² volt. A város legnagyobb parkja a Széchenyi liget, illetve a Gyulai út melletti Parkerdő (44 ha). Ez utóbbi, illetve a település környéki erdők a jó megközelíthetőségük miatt a lakosság mindennapos rekreációs igényét jól szolgálhatják. A külterületen lévő jelentős zöldterületek közül kiemelendő Póstelek, ahol a történeti kert minősítésű kastélypark mellett 10 ha területű, az önkormányzat tulajdonában, jelenleg egy civil szervezet használatában lévő honos fa- és egyéb növényfajok génbankja jött létre. Mindkettő helyi védettséget élvez.

II.5.3. Önkormányzati lakásgazdálkodás

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzatának bérlakás állományát a szociális helyzet és a nem szociális helyzet alapján bérbe adott lakások képezik.

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzat bérlakás állománya 2010. évben						
Lakásállomány összesen	Szociális helyzet alapján bérbe adható bérlakások száma	Nem szociális helyzet alapján bérbe adható bérlakások száma				
		Önkormányzat intézményei száma biztosított	Bérlőkijelölési jogú, szolgálati lakások (HM, BM)	Átmeneti elhelyezést biztosító lakások	Költségelví bérlakások	Ifjúsági Garzonházak lakóegységei
530	179	137	42	51	58	63
530	179	351				

A Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata tulajdonában lévő, költségelven meghatározott lakbérű lakások az Erzsébet Lakópark lakóegységei. A költségelví bérlakásoknál a lakbérben a lakáson belüli feladatok bérbeadó által történő elvégzésének költségei jelentik a szociális bérléthez képest azt a többletet, ami a lakbérben érvényesíthető.

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata a Széchenyi Terv Lakásprogramja keretében állami támogatással valósította meg a költségelví, családi házas jellegű, 57 db önkormányzati bérlakásból álló Erzsébet lakóparkot, a városban letelepedő gazdasági társaságok, a Békéscsabán működő intézmények szakembereinek elhelyezésére, valamint egyedülálló, nem szociális bérlakásra váró fiatalok ideiglenes lakás gondjainak megoldására. A pályázati kiírások gyakoriságának szükségessége és a benyújtott pályázatok száma arra utal, hogy a rendelkezésre álló költségelví lakásállomány kielégíti a megjelenő igényeket Békéscsaba városában.

A Békéscsaba, Irányi u. 4-6. szám alatti átmeneti elhelyezést biztosító lakások bérbeadásának legfőbb célja, hogy az átmeneti lakhatási gondokban nyújtson segítséget. Az említett célok mellett az üresen maradt lakásokban az önkormányzat működéséhez, a város gazdasági fejlődéséhez szükséges szakemberek elhelyezése önkormányzati érdek alapján történik. Az átmeneti elhelyezést biztosító lakások száma 51 db.

A speciális hasznosítású lakások közé tartoznak az Ifjúsági Garzonházak is, amelyek Békéscsaba, Dózsa György út 7. szám alatt (28 db lakás) és Békéscsaba, Fövényes u. 1/2. szám alatt (33 db lakás) található. Az Ifjúsági Garzonházakban történő elhelyezés célja a későbbi saját tulajdonú lakás megvásárlásához szükséges anyagi háttér megteremtésének biztosítása, valamint a fiatalok Békéscsabán való letelepedésének elősegítése. A lakóegységek bérbeadása pályázat útján történik. A pályázatok gyakorisága és a pályázatok száma arra utal, hogy a meglévő ifjúsági garzonok száma kielégíti az erre való igényt, ezért újabb ilyen típusú lakások építése nem indokolt.

Jelenleg az 530 önkormányzati bérlakásból 179 db szociális rászorultság alapján adható bérbe. A szociális célú lakásállomány a szociálisan rászoruló családok elhelyezését szolgálja. Bérbeadásuk pályázati rendszer alapján történik. A meghirdetett pályázatokra jelentkezők magas száma azt bizonyítja, hogy nem elegendő a szociális rászorultság alapján bérbe adható lakások száma a

városban. A szociális bérlakások iránti kereslet indokoltá teszi a szociális bérlakás állomány fejlesztését.

II.5.4. Telekgazdálkodás

Az önkormányzat telekgazdálkodásának alapvető céljai a következők:

- a város gazdasági fejlődését szolgáló, munkahelyteremtéssel járó beruházások helyszínéül szolgáló telkek kialakítása,
- lakossági építkezésekhez építési telkek biztosítása,
- a város szolgáltató képességét növelő önkormányzati és magánérs fejlesztések,
- a településrendezési tervben rögzített hosszú távú célok elérése.

Az elmúlt időszakban elsősorban a gazdasági fejlődést szolgáló területek kialakításában történt előrelépés, pályázati forrásokból közművesítésre kerültek területek, illetve a településrendezési tervben rögzített célok eléréséhez szükséges ingatlanvásárlásokra került sor.

II.5.5. Humánerőforrás fejlesztési rendszer

II.5.5.1. Közoktatási intézményi feladatellátás

II.5.5.1.1. Óvodai ellátás

Békéscsaba Megyei Jogú Város óvodai ellátását kilenc óvoda és két többcélú intézmény biztosítja 19 telephelyen. A 2004. évi intézményszerkezet átalakítást követően az óvodai intézményhálózatban az elmúlt években stabilitás volt tapasztalható. Az évenkénti születések száma a városban 500 főt közelítően stabilizálódott, ennek megfelelően a korábban kialakított óvodai szerkezet megfelelő kapacitást biztosított a gyermekek óvodáztatására. Az épületek állagmegóvása, felújítása több intézmény tekintetében aktuálissá vált, de ebben az ágazatban nem jártak eredménnyel az önkormányzat pályázatai. A területi ellátás szem előtt tartásával ezért 2011-ben épületkivonásra kerül sor az ágazatban, amely azonban nem jelent automatikusan csoportszám-csökkenést, mivel a meglévő környékbeli óvodákban kerülnek elhelyezésre az érintett csoportok. A szakmai munka színvonalának megőrzése fontos célja a fenntartónak, ezért minden olyan pályázati lehetőséget megragad, amelyekkel az óvodák felszereltségét, eszközparkját, az óvópedagógusok felkészültségét emelheti.

II.5.5.1.2. Általános iskoláztatás

Az általános iskolákban is éreztette hatását a demográfiai hullám. Békéscsabán tizenegy általános iskola működik, közülük kettő ezen kívül óvodai, egy pedig középiskolai feladatokat is ellát. Békéscsaba Megyei Jogú Város 2007-ben jóváhagyott „Közoktatást érintő feladat-ellátási, intézményhálózat – működtetési és fejlesztési terve” már kilátásba helyezte a racionalizáló lépések megtételét, amennyiben pozitív változás nem áll be a gyermeklétszámban. Azon igyekezet, hogy a kistérségen belül a város ellássa a kistérséghez tartozó általános iskolások egy részét is, nem tudta

a városi tanulói létszámcsökkenést kompenzálni, így 2011-ben két – két általános iskola integrációja válik szükségessé a csökkenő tanulólétszám miatt. Ezekkel a lépésekkel előreláthatóan már hosszútávon is stabil általános iskolai rendszer hozható létre. Az intézményi átszervezéssel elérhető az infrastruktúra hatékonyabb kihasználása is.

Annak érdekében, hogy a meglévő intézmények a megfelelő körülményeket biztosíthassák a tanulóknak, a különböző műszaki állapotú épületek folyamatos felújítása szükséges. Ennek hiányában az elhanyagolt infrastruktúra megnöveli a működés költségeit. Az intézményi infrastruktúra fejlesztése pályázati forrásból és önerőből folyamatosan történik, jelenleg a Dél-alföldi Regionális Operatív Program és a Környezet és Energia Operatív Program pályázataiban vannak érintett intézmények. Ennek eredményeként korszerűbb épületekben és jobb technikai feltételek mellett folyhat az oktatás, amely jelentősen növeli az önkormányzati feladatok ellátásának színvonalát.

II. 5.5.1.3. Középfokú oktatás

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzatának fenntartásában jelenleg tíz olyan intézmény működik, amelyben középfokú oktatás folyik. Ezek mellett több, nem az önkormányzat fenntartásában működő középfokú intézmény színesíti a város oktatási, képzési palettáját.

Nem lehet elég nagy hangsúlyt fektetni a középfokú oktatásra, amely a gazdaság „humánalapozását” végzi el. A középfokú intézményeket a demográfiai hullámvölgy az elkövetkező években éri el teljes mértékben, így jelentős változásokra kell a közeljövőben számítani.

A középfokú oktatásban magas a vidéki tanulók aránya - mintegy 60 % - amely többek között a város középfokú oktatási intézményeiben folyó magas szintű pedagógiai munka eredménye. Jellemző az intézményekre, hogy a gyengébb képességű tanulókat is igyekeznek különböző formában segíteni (pl. felzárkóztatás, fejlesztés), hogy stabil tudásra tegyenek szert és piacképes szakmát sajátíthassanak el.

A szakközépiskolákban és szakiskolákban igen széles kínálatból választhatnak a tanulók. 18 szakmacsoportban 73 szakképesítés megszerzésére nyílik lehetőség valamely intézményben.

II. 5.5.1.4. Gimnáziumi képzés

A gimnáziumi feladatellátásban és a gimnáziumi osztályok számában jelentős változások nem történtek. A jelenlegi férőhely-kapacitás teljes mértékben lefedi a felmerülő igényeket. A gimnáziumok igyekeznek speciális képzésekkel egy-egy szakterületet erősíteni. Ilyen speciális képzéssel induló osztály pl. a rendvédelmi osztály, eurofakt osztály, humán, reál specializációjú osztályok.

A minőségi szakképzés lehetőségének megteremtése érdekében célszerű felvállalni a tanulók szakközépiskola, illetve szakiskola felé történő orientálásának a lehetőségét.

II.5.5.1.5. Szakközépiskolai oktatás

A szakközépiskolai intézményhálózat az elmúlt időszakban stabilizálódott. (A TISZK-ek (térségi integrált szakképző központ) kialakítása az intézményhálózatot oly módon nem érintette, hogy intézmények megszüntetése vált volna szükségessé.)

Összességében a középiskolai hálózatban korábban végrehajtott nem túl jelentős osztályszám csökkentés, valamint intézmény-összevonás eredményeképpen a rendszerben tanuló diákok, valamint az osztályok száma még nem csökkent a prognosztizált mértékben, köszönhetően a vidéki beiskolázási lehetőségeknek.

II.5.5.1.6. Szakiskolai képzés

A rendszerváltozás után átalakultak azok a cégek, nagyvállalatok, amelyek gyakorlati képzőhelyet, (majd később munkahelyet) biztosítottak a tanulók gyakorlati képzésének megszervezéséhez. Ettől kezdve egyes szakmákban az iskoláknak kellett átvállalni, szükség szerint kialakítani a gyakorlati képzés feltételeit, a legnagyobb költségekkel járó tanműhelyi háttérrel. Ezek kialakítása és fenntartása nagy feladatot rótt és ró a mai napig is a fenntartókra. A modern kor kihívásainak is megfelelő eszközök beszerzéséhez segítséget nyújt a gazdálkodó szervezetek, vállalkozók által biztosított szakképzési hozzájárulás, valamint a munkaerő-piaci alap terhére benyújtható decentralizált szakképzési pályázatok. Ezeknek köszönhetően jelenleg a Békéscsabán oktatott szakmákban jól felszerelt tanműhelyek és jól képzett szakemberek állnak rendelkezésre.

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata 2008. augusztus 1-jétől kezdődően két Térségi Integrált Szakképző Központot (a továbbiakban: TISZK) hozott létre, amelyekben a Békéscsabán található, szakképzést folytató közoktatási intézmények végzik a gyakorlati oktatást, gyakorlati képzést. Az önkormányzatnak ezen intézkedésével hosszú távú célja volt egy olyan városi szinten egységes szakképzési rendszer kiépítése, amelyben az egyes intézmények meg tudják őrizni önálló tevékenységüket, saját hagyományaikat, múltjukat, de egyben a jövő kihívásaival szemben együttesen, erősségeiket összehangolva tudnak, tudjanak fellépni.

Módosításra került a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló törvény, amelynek értelmében már kizárólag csak a Térségi Integrált Szakképző Központba tömörült szakképzést folytató intézmények fogadhatnak a gazdálkodó szervezetektől, a gazdasági élet szereplőitől fejlesztési támogatást.

II.5.5.1.7 Felnőttoktatás, felnőttképzés

Az önkormányzati intézmények közül felnőttoktatás két középfokú intézményben folyik. A szakképzés külön szegmensét képezi a felnőttképzés, amely a munkaerőpiac igényeire a legrugalmasabban képes reagálni. Az Önkormányzat a város gazdasági életének ösztönzéséhez a lehetőségeihez mérten hozzájárul. Az ösztönzés egyik fontos eleme a képzett munkaerő biztosítása. Az önkormányzat igyekszik a befektetői igényekhez igazodó képzési programokkal segíteni a beruházásokat, az ismeretek megújítását, felfrissítését. A gazdaság szereplői által támasztott igény megjelenésekor ezen képzési forma rövid idő alatt megszervezhető. A fenntartó fontosnak tekinti a szakképzés ezen formáját, és ezért ösztönzi a szakképző intézményeit arra, hogy minél aktívabban vegyenek részt a felnőttképzésben. Az önkormányzati intézmények nincsenek könnyű helyzetben akkor, ha felnőttképzést kívánnak szervezni, mert ebben az oktatási

formában vannak jelen a legjelentősebb számban a különböző felnőttképzéssel foglalkozó szervezetek. Ez versenyhelyzetet teremt, amelyben a piaci kínálat árai szabják meg a feltételeket, és a képzésben résztvevők oda jelentkeznek, ahol a legkedvezőbb az ár, gyakran a képzés minőségének rovására.

Az Önkormányzat már korábban is felismerte a felnőttképzés jelentőségét és az akkori Munkaügyi Minisztériummal karöltve megalapította a Békéscsabai Regionális Képző Központot. A BRKK jelenleg is működik, és a régió felnőttképzésének egyik jelentős központja.

II. 5.5.1.8. A felsőoktatás megjelenése és szerepe Békéscsabán

Bár nem Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzatának a tulajdonában és fenntartásában van, de a város és a megye tudományos - kulturális életében, valamint fejlődésében óriási szereppel bír a Szent István Egyetem Békéscsabán működő Gazdasági Kara. A debreceni Tanítóképző Főiskola kihelyezett tagozataként 1986-ban kezdte el működését, 1990-ben vált önálló főiskolává, majd 1992-ben vette fel Kőrösi Csoma Sándor nevét.

A Kar tevékenysége mára letisztult, ma már a gazdasági szakember-képzésre és az ehhez kapcsolódó humán területekre specializálódott. A pénzügyi, gazdálkodási és személyügyi szervező szak nappali és levelező tagozatain mintegy 3000 hallgató képzése folyik, továbbá az Idegen Nyelvi Tanszék szervezésében akkreditált nyelvvizsgaközpont is működik. A főiskola és a Szent István Egyetem közötti integrációs folyamat eredményeként az intézmény 2009. január 1-től a Szent István Egyetem Gazdasági Karaként működik tovább.

II.5.5.2. Kulturális szolgáltatások

II.5.5.2.1. Kulturális intézmények, közösségi terek

Békéscsaba Megyei Jogú Város kulturális intézményhálózata fenntartási forma és működési terület, hatókör tekintetében rendkívül sokszínű.

A közművelődési feladatellátást a 2009-es integrációt követően önkormányzati fenntartásban a Békéscsabai Kulturális Központ látja el az alábbi telephelyekkel: Arany János Művelődési Ház, Békési Úti Közösségi Házak, Lencsési Közösségi Ház, Tourinform Iroda, Munkácsy Emlékház. Az intézmény feladatai között szerepel a Jaminai Közösségi Ház működtetése is. Utóbbi a gerlai faluházzal és a Fényesi Közösségi Házzal kiegészülve biztosítja a város teljes közösségi, közművelődési lefedettségét.

Közalapítványi fenntartású intézmények a Jankay Gyűjtemény és Kortárs Galéria közgyűjteményi funkcióval, a Balassi Bálint Magyar Művészetek Háza és a Diáktanya Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda.

II. 5.5.2.2. Kulturális nagyrendezvények, fesztiválok

Kiemelkedő jelentőségű épített örökség hiányában, a meglévő természeti értékek mellett Békéscsabának a kulturális ágazat is egy olyan turisztikai elem, attrakció lehet, amellyel növelheti az ide látogató vendégek számát.

A kulturális turizmus szempontjából is vonzóak a magánszektor által szervezett nagyrendezvények, fesztiválok, amelyek elsősorban gasztronómiai jellegűek: a Sörfesztivál, a Lecsőfesztivál, a Kolbászfesztivál.

Összművészeti, kulturális karakterrel a Városházi Esték, a Tavaszi Fesztivál, a Zenit Fúvósfesztivál és a Karácsonyi Vásár bír. Ezek mindegyike önkormányzati kezdeményezésre és jelentős támogatással valósul meg.

Hiányzik, és az ifjúsági korosztály részéről igény mutatkozik egy ifjúsági zenei fesztiválra.

II.5.5.3. Sportágazat

Békéscsaba sportélete igen színes, változatos. A város egyesületei – elsősorban az Önkormányzat segítségével, támogatásával – számos hazai és nemzetközi siker részesei. A csapatsportágak közül a női kézilabda klub hosszú évek után kilépett a nemzetközi kupaporondra, az egyéni sportágak legjobbjai pedig rendszeresen jelen vannak a különböző világversenyeken, és ott jelentős eredményeket érnek el. Békéscsaba városa 1997-ben megkapta a Nemzeti Sportváros elismerést, 38 olimpiai résztvevővel, közülük 5 olimpiai bajnokkal büszkélkedhet. A város az utóbbi években számos nagy országos, nemzetközi és nemzetek közötti sporteseménynek adott otthont. Ezen programok mindegyike igen komoly szakmai, erkölcsi és általában anyagi sikerrel is járt.

A nemzetközi megmérettetésekhez, világversenyekhez a legfontosabb a megfelelő infrastruktúra: stadion, sportcsarnok, egyéb sportlétesítmények megléte és az azokban elérhető „szolgáltatások”. Az infrastruktúrát illetően – bár történtek komoly fejlesztések a korábbi években – szükség lenne további fejlesztésekre.

Az ilyen programok szervezése – a magas szintű szórakoztatás mellett – azért is lényeges, mert további lehetőségeket hordoz magában: városmarketing javítása; sportturisták érkezése; indukálja a sportlétesítmény- és sporteszköz-fejlesztést, közvetett módon bevétel a város számára (szállodák, éttermek).

Edzőtáborozási lehetőségek: A sportolók felkészülésének bizonyos szakaszában kifejezetten fontos, hogy a megszokott közegükből kiszakadva, csak a sporttevékenységre koncentráljanak.

A különböző sportágak más és más infrastruktúra-igénnyel bírnak, de elmondható, hogy Békéscsabán több sportág edzőtáboroztatásra is van lehetőség. (Rendszeresen itt készül pl. a kick-box válogatott, egy-egy korosztályos kézilabda válogatott keret, gyakori vendég egy-egy arab futball csapat is stb.)

Alapvetően jellemző, hogy a sportolók ilyenkor az alacsonyabb fokozatú szállásokkal is beérik. Éppen ezért kifejezetten ideális például az iskolacentrum, mint helyszín, hiszen kis sugarú körön belül megtalálható a kollégiumi szállás, az étkező, a sportcsarnok, de még a Kórház utcai sportlétesítmény és az Árpád fürdő is.

II.5.5.4. Ifjúságpolitika

Békéscsabán az alábbi ifjúsági közösségi terek, szolgáltatások állnak rendelkezésre:

- Békéscsabai Kulturális Központ Patent Diákirodája: az iroda legfőbb feladata a kapcsolattartás, információgyűjtés, továbbítás, a gyermek- és ifjúsági korosztály felkészítése a párbeszédrendszerben való részvételre, a felnőttek szemléletének formálása.

- Diáktanya Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda: Tárgyi, technikai felszereltsége mellett szakmai segítséget nyújt rendezvények megszervezésében, lebonyolításában.
- c. ENTER" AlternatívA Ifjúsági Műhely: a Dr. Baly Hermina Mentálhigiénés Alapítvány 2008-ban a TÁMOP „Pláza program" keretében nyitotta meg a műhelyt a Csaba Center III. emeletén.
- Békéscsabai Keresztyén Ifjúsági Egyesület – KIE ház: változatos programokkal várja a fiatalokat, amelynek nem feltétele a keresztyén vallás gyakorlása. A KIE az ifjúság lelki, szellemi, társadalmi és testi nevelését tűzte ki célul.
- Szabadtéri ifjúsági parkok: Békéscsaba város ifjúsági- és sportkonceptiója is rögzíti a szabadtéri sportlétesítmények és ifjúsági parkok létrehozását, ennek megfelelően több helyszínen (pl. Gerla, Mezőmgyer, Erzsébethely, Lencsési lakótelep) kialakításra kerültek az ifjúsági korosztály igényeit kiszolgáló játszó- és sporteszközökkel felszerelt közösségi terek. 2006-ban extrém sport pálya létesült a Városi Sportcsarnok mellett, amely azóta újabb elemekkel is bővült. A szabadidős programokat az Air-Rolls Extrém Sport és Életmód Közhasznú Kulturális Egyesület szervezi.
- Ifjúsági rendezvények, programok: Városi szinten a legnagyobb ifjúsági megmozdulásnak a Csabai Garabonciás Napok rendezvény tekinthető, amely az elmúlt 19 év alatt országos hírnévre tett szert. A programsorozat kiemelt helyet foglal el a diákéletben, csábító erővel hat a továbbtanulás tervezésénél is.

A Békéscsabai Kábítószerügyi Egyeztető Fórummal és tagszervezeteivel együttműködve több prevenciós program szervezésére is sor került az elmúlt években. A veszélyeztetett korosztály szempontjából kiemelten fontos ezek folytatása, támogatása az új veszélyforrásokhoz igazodva.

II.5.6. Egészségügyi ellátórendszer

A szakmai minimumfeltételeknek minden intézményünk megfelel, ez egyébként a működési engedélynek is feltétele.

Az egészségügyi alapellátásban feladat a gép-műszer állomány, valamint az önkormányzati tulajdonban lévő egészségügyi intézmények minőségi fejlesztése. A fekvőbeteg ellátásban célunk, hogy továbbra is minden szakma jelen legyen a Réthy Pál Kórházban. Az intézményen belüli párhuzamosságokat felülvizsgáljuk, az eszközbeszerzéseknél kiemelten támogatjuk azokat a műszereket, melyeket több szakma is tud használni. Az ágykapacitások rögzítése után az ellátás minőségének fejlesztése a legfontosabb feladat. A hatékonyabb feladatellátás érdekében elindítjuk az egynapos sebészeti ellátást, meghonosítjuk az ortopédiai sebészeti ellátásban a Joint Care rendszert. A járóbeteg-szakellátásban a folyamatos műszerfejlesztés mellett feladat az ellátás minőségének javítása, a várakozási, előjegyzési idők lecsökkentése.

Együttműködésre törekszünk a Pándy Kálmán Megyei Kórházzal, a párhuzamosságokat ki kívánjuk küszöbölni az ésszerűen vállalható keretek között, az intézményi önállóság megtartása mellett.

II.5.6.1. Egészségügyi alapellátás

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 8. § (4) bekezdése alapján a helyi önkormányzat kötelező feladata az egészségügyi alapellátásról való gondoskodás. Az

egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 152. § (1) szerint a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

II. 5.6.2. Háziiorvosi, házi gyermekorvosi, és fogorvosi alapellátás

Békéscsabán valamennyi alapellátásban dolgozó háziiorvos, házi gyermekorvos, illetve fogorvos vállalkozási formában, egészségügyi ellátási szerződés alapján látja el a város lakosságát. Az önkormányzati tulajdonú rendelők épületei közül 2007. évben felújításra került a négy orvosnak helyt adó Kazinczy utcai rendelő. A további két önkormányzati tulajdonú épület felújításra szorul.

Háziiorvosi rendelők tulajdonjogának alakulása Békéscsabán

Rendelő	Felnőtt háziiorvos 26 fő	Gyermek háziiorvos 11 fő	Fogorvos 19 fő	Összesen 56 fő
Önkormányzati tulajdonú	11	3	5	19
Orvos tulajdonában lévő	10	8	14	32
Ingyenes használat (gyógyszertár tul.)	3	1	-	4
Bérelt (orvos jelképes összeget fizet)	2	1	-	3
Összesen:	26	13*	19	58*

* Két gyermekorvos két telephelyen is rendel.

Háziiorvosi ügyelet (Békéscsaba és Térsége Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás keretén belül működtetett)

A Védőnői Szolgálat, valamint az Iskola-egészségügyi ellátás. 2007. február 1. napjától - a kórház szervezetéből kikerülve - ismét az Egészségügyi Alapellátási Intézményen belül működik. Az Egészségügyi Alapellátási Intézmény szervezeti felépítése a következő: három bölcsőde, Mentálhigiénés csoport (Pszichológiai Tanácsadó, SOS Lelkisegély Szolgálat, SOS Tini Tel Védőnői Szolgálat, valamint az Iskola-egészségügyi ellátás. Lelkisegély Szolgálat, OEP által finanszírozott pszichiátriai és pszichológiai járóbeteg ellátás, Védőnői szolgálat (13 iskolavédőnői, körzeti védőnői feladatok 15 körzet) Iskolaegészségügyi Szolgálat (részmunkaidős iskolaorvosi feladatok, iskola fogászat helyettesítés) Fogszabályozás, Vérvételi helyek üzemeltetése (Jamina, és Lencsési lakótelep városrészek).

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata hatékony, az egészségügyi alapellátásban résztvevők együttműködésén alapuló ellátórendszer kialakítására törekszik, amelynek keretében hozzájárul a békéscsabai lakosság testi, lelki egészségének megőrzéséhez, életminőségének javításához.

II.5.6.3. Réthy Pál Kórház-Rendelőintézet

A Réthy Pál Kórház-Rendelőintézet Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzatának fenntartásában működő, közepes méretű területi kórház. Az intézmény folyamatos fejlődése

érdekében új tevékenységek, új szakellátási formák bevezetésével igyekeznek a lakossági igények minél magasabb szintű kielégítésére. Jelenleg 519 ágyon nyújt fekvőbeteg szakellátást. Az intézményben 50 szakrendelő, 22 ambulancia, 4 gondozó és 1 mozgó szakorvosi szolgálat biztosítja a járóbeteg-szakellátás szakmai hátterét. Ezen kívül 8 szakma vonatkozásában van lehetőség egynapos sebészeti tevékenység végzésére. Városunk kórháza komplex fekvőbeteg és járóbeteg-szakellátást biztosít az ellátásra jelentkező betegek számára.

A Kórház mindig is a kiegyensúlyozott, veszteségmentes gazdálkodást folytatott, ami a magas színvonalú betegellátás mellett lehetőséget teremtett (pénz)tartalék felhalmozására is. Ezt a helyzetet változtatta meg a 2004-es konvergencia program, és az ezzel együtt járó forráskivonás e területen. Ettől kezdve a Kórház gazdálkodása szinte minden évben veszteséges, melyet egy ideig a korábbi években felhalmozott tartalék fedezett. Jelentős változást hozott a 2007-es esztendő (2006. évi CXXXII. törvény az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről), amely a Kórház struktúráját is érintette. Ebben az évben tovább csökkent a finanszírozás, további jelentős veszteségek képződtek.

2008-ban az előző évben kialakított új struktúrához való alkalmazkodással együtt sor került a bevételek optimalizálására és a kiadások csökkentésére, ennek eredményeként a 2008-as esztendő üzemgazdasági értelemben zérus közeli eredménnyel zárult. A következő években (2009., 2010.) elszenvedett újabb forráscsökkentést a Kórház nem tudta kompenzálni. Az intézmény betegforgalma és az ellátásokhoz kialakított struktúra fenntartása további költségcsökkentéssel nem biztosítható az eddigi színvonal megtartása mellett. E miatt a 2009-es és a 2010-es évet is jelentősen veszteséggel zárjuk, ami a szállítói (lejáró is) állomány növekedését hozta magával.

II.5.7. Szociális ellátórendszer

A jogszabályi előírások szerint a megyei jogú város önkormányzata saját területén köteles az alap-, nappali és átmeneti elhelyezést nyújtó feladatokat megszervezni, valamint a megyei önkormányzat ellátási kötelezettsége körébe tartozó feladatok közül az idősellátás, továbbá – előzetes igényfelmérésre alapozva – a lakossági szükségletek alapján meghatározott legalább két további intézménytípus feladatait biztosítani. Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlésének döntése értelmében a Családsegítő és Gyermekjóléti Központ fenntartója 2006. január 1. napjától a Békéscsaba és Térsége Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás lett és az intézmény neve Békéscsabai Kistérségi Gyermekjóléti és Családsegítő Központra változott. A Békéscsaba és Térsége Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás Társulási Tanácsa a 4/2010. (II. 9.) KTT. határozatában döntött a Békéscsabai Kistérségi „Életfa” Idősek Otthonának a Békéscsabai Kistérségi Gyermekjóléti és Családsegítő Központtal való integrációjáról. A beolvasás napja 2010. április 1. napja, az intézmény új neve: Békéscsabai Kistérségi Életfa Szociális Szolgáltató Központ. A Társulás két önálló költségvetési szervként működő intézménye a Békéscsabai Kistérségi Egyesített Szociális Intézmény és a Békéscsabai Kistérségi Életfa Szociális Szolgáltató Központ.

II.6. AZ ÖNKORMÁNYZAT RÉSZESEDÉSE VÁLLALKOZÁSOKBAN

BÉKÉSCSABA MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK SAJÁT ÉS NEM SAJÁT ALAPÍTÁSÚ GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKBA BEFEKTETETT VAGYONÁRÓL ÉS TULAJDONI RÉSZARÁNYAIRÓL			
Befektetés fajtája	GT megnevezése	Névérték (Ft-ban)	Önk.-i tulajdon részaránya
Üzletrészek	Békéscsabai Vállalkozói Centrum Kft.	124 500 000	100,00%
	Árpád Fürdő Vízugyógyászati Kft.	800 000	100,00%
	Békéscsabai Városfejlesztési Kft.	500 000	100,00%
	Békéscsaba 1912 Előre Kft.	13 500 000	99,13%
	Békéscsabai Recycling Szelektív Hulladékkezelő és Beruházó Kft.	9 800 000	70,00%
	Békés Megyei Temetkezési Kft.	4 030 000	65,00%
	Csabai Foglalkozási EÜ Kft.	1 500 000	50,00%
	Csaba Belvárosi Parkolóház Fejlesztő és Üzemeltető Kft.	5 720 000	25,00%
	Jamina Innovációs Ingatlanhasznosító Kft.	720 000	24,00%
	Dél-Kelet Mo-i Iroda Nonprofit Kft.	100 000	20,00%
	NORMON-TOOL Kft.	13 220 000	3,64%
	BÉKÉS AIRPORT Kft.	100 000	3,33%
	Körösök Völgye Akciócsoport Nonprofit Kft.	10 000	0,67%
Részvények	Bcs. Vagyonkezelő Zrt.	223 000 000	100,00%
	Békés Megyei Vízművek Zrt.	1 251 782 000	32,96%
	Forrás Nyrt.	827 000	
Társulás	DAREH (Hulladékgazdálkodási rendszer)	3 231 000	13,30%

Békéscsaba Megyei Jogú Város által tulajdonolt cégek küldetése, hogy megbízható, sokoldalú és sikeres közérdekű vállalkozás legyen a szolgáltatási, a vagyonkezelési, intézmény- és városüzemeltetési szegmensben. Alapvető célkitűzésünk a cégcsoportot a legnagyobb hatékonysággal, az ügyfeleknek nyújtott szolgáltatások minőségének középpontba állításával működtetni. Elvárás, hogy a gazdasági társaságok által nyújtott minőségi szolgáltatások jelentős mértékben hozzájáruljanak a városban élők életminőségének és társadalmi közérzetének javulásához.

II.7. ÖNKORMÁNYZATI FELADATOK ELLÁTÁSA MÁS GAZDÁLKODÓ SZERVEKKEL

II.7.1. Körös-völgyi Hulladékgazdálkodási Rekultivációs Társulás

A települési szilárdhulladék-lerakókat érintő térségi szintű rekultivációs programok elvégzése céljából a Környezet és Energia Operatív Program keretében „A települési szilárdhulladék lerakókat érintő térségi szintű rekultivációs programok elvégzésére” címmel kiírt pályázat (KEOP 7.2.3.0-2007-0013) benyújtására jött létre a Körös-völgyi Hulladékgazdálkodási Rekultivációs

Önkormányzati Társulás (a továbbiakban: Körös-völgyi HRT), amelynek Társulási Megállapodását, valamint Alapító Okiratát a Közgyűlés 437/2009. (VI. 25.) közgy. határozatával fogadta el.

A KEOP-7.2.3.0-2007-0013 számú hulladékgyűjtési projekt a társulást alapító önkormányzatok együttműködésére épülő az önkormányzatok jogszabályban előírt kötelező közfeladatai közé tartozó települési hulladékkezelési közszolgáltatásról való gondoskodási kötelezettség teljesítéséhez szükséges környezetvédelmi előírásoknak meg nem felelő hulladéklerakók rekultivációját, és ezen munkálatok eredményességét 5 éven át tartó műszaki ellenőrzési tevékenység és az e tevékenység keretében történő állapotfelmérő munkálatok elvégzését valósítja meg.

A társulás tagjai:

Kondoros Nagyközség Önkormányzata (gesztor önkormányzat), Gyomaendrőd Város Önkormányzata, Szarvas Város Önkormányzata, Csárdaszállás Község Önkormányzata, Kétsoprony Község Önkormányzata, Csabacsúd Nagyközség Önkormányzata, Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata, Körösladány Város Önkormányzata, Szabadkígyós Község Önkormányzata.

II.7.2. TAPPE Hulladékgyűjtési, Köztisztasági és Szolgáltató Kft.

A kötelező közszolgáltatás keretében a TAPPE Hulladékgyűjtési, Köztisztasági és Szolgáltató Kft. szállítja el a lakosságnál keletkező kommunális szilárd hulladékot.

A közszolgáltatási szerződés 2001. január 1-én lépett életbe és 2015. december 31-ig érvényes.

A közszolgáltató tevékenységét a szolgáltatási szerződés, a pályázati kiírás valamint a központi és helyi jogszabályok figyelembevételével köteles végezni. A rendszeres hulladékszállítás keretében évente két alkalommal (tavasszal és ősszel) kerül sor a lakosságnál keletkezett lom begyűjtésére. A lomtalanításhoz kapcsolódóan a lakosság a háztartásokban keletkezett veszélyes hulladékot szervezett keretek között is leadhatja. Ennek szervezése és lebonyolítása Békéscsaba Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala koordinálásával és részvételével, a helyi polgárőrség és a hulladékok begyűjtésére engedéllyel rendelkező vállalkozó bevonásával történik.

A Békéscsabán létesített regionális Hulladékkezelő Mű a Békéscsabán keletkezett hulladék mellett jelenleg a térség több mint ötven településének hulladékát fogadja. A telep üzemeltetője a Békéscsabai Városüzemeltetési Kft., az üzemeltetési szerződés 2001. január 1-én lépett életbe és 2015. december 31-ig hatályos.

II.7.3. Délkelet Alföld Regionális Hulladékgyűjtési Rendszer Létrehozását Célzó Önkormányzati Társulás

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata 2006. évben csatlakozott a Délkelet Alföld Regionális Hulladékgyűjtési Rendszer Létrehozását Célzó Önkormányzati Társuláshoz (a továbbiakban: DAREH). A társulás célja az, hogy tagjai (jelenleg 93 település köztük Békéscsaba városa is) a saját közigazgatási területükön belül a települési szilárd hulladék begyűjtésére, elhelyezésére és ártalmatlanítására szolgáló létesítményeket (hulladékátrakó állomások, hulladékkezelő művek, hulladékválogató létesítmények, hulladékgyűjtő udvarok és szigetek

kialakítása) létrehozzák, valamint a közigazgatási területükön belül elhelyezkedő felhagyott hulladéklerakókat a jogszabályi előírások szerint lezárják (rekultiválják).

A Társulás eddigi működése során két pályázatot készített elő, és nyújtott be:

- egyrészt a tagok a közigazgatási területükön belül elhelyezkedő felhagyott hulladéklerakók rekultivációjának elvégzésére,
- másrészt a DAREH működési területén belül egy – főként szelektív hulladékgyűjtésre alapozott – hulladékgazdálkodási rendszer kialakítására.

A benyújtott pályázatok mindegyike támogatásban részesült, amelynek eredményeként elkezdődik a térségben a bezárt szilárd hulladéklerakók rekultivációja, valamint kialakításra kerül a településeken a fent említett hulladékgazdálkodási rendszer (hulladékgyűjtő szigetek, hulladékudvarok, átrakó állomások, gyűjtőedények).

II.7.4. „Közép-Békési Térség” Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás

A projekt célja olyan minőségű ivóvíz szolgáltatása a lakosság számára, amely kielégíti 201/2001 Kormányrendelet előírásait. A programban Bács-kiskun, Békés, és Csongrád megye 208 települése érintett.

A program keretében jelenleg kisebb területi egységekben folyik a pályázat előkészítése. Békéscsaba a „Közép-Békési Térség” Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás gesztor települése, a társulásba 43 település tartozik Békés megyéből és 1 település Hajdú-Bihar megyéből. A program várható összköltsége 22.757millió Ft, Békéscsaba várható költsége 6.209,2 millió Ft. A számítások alapján a támogatási arány 80,1%, tehát a Békéscsaba saját erő igénye a beruházás költségének 19,9 %-a. Az előzetes információk szerint európai önerőalap keretében a saját erő pótlásra pályázni lehet, Békéscsaba számára az elérhető támogatás 60-80 %-os lehet. Ennek értelmében a várható saját erő igény 60 %-os támogatásnál: 494,2 millió Ft, 80%-os támogatásnál: 247,1 millió Ft. Az ütemezés alapján ezt összeget 2012-2013. között kell biztosítani. A program jelenleg magyarországi vízellátással számol. Nagy ütemben folynak az előkészületek a román területről az Aradi Vízbázisról történő ellátás kidolgozásra. A romániai vízellátás esetén a beruházási költség nem csökken nagyságrendileg a várható költségek még nem ismertek teljesen, de ez esetben a lakosság természetes, kezeletlen jó minőségű ivóvizet iszik. A megvalósítás határideje ez esetben sem változik. A program keretében a beruházási költség 20%-nak erejéig lehetőség lesz a város közigazgatási területén belül az ivóvízvezeték részleges rekonstrukciójára is.

II.8. NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

A határon átnyúló együttműködés kereteit a testvérvárosi kapcsolatok biztosítják. Békéscsaba város 8 településsel tart fenn partnervárosi kapcsolatot. A partnervárosok közül hat település európai uniós országban fekszik (Wittenberg, Trencsén, Tarnowskie Gory, Székelyudvarhely, Belényes, Mikkeli). Zrenjanin és Ungvár települések az Unión kívüli ország nagyvárosai. Ezen kívül

időszakonként és projektenként más-más európai ország településeivel is alakul ki együttműködés (Martin, Korompa, Chestochowa stb.).

A kapcsolatok létesítésének célja, hogy sokoldalú rendszer kiépítésével és ápolásával alkalmat teremtsen a város és környék értékeinek bemutatására és más országok, népek, közösségek tapasztalatainak, gyakorlatának megismerésére. Az együttműködés fontos elemeként fogalmazódik meg a teljes viszonyosság, a kölcsönösség és az arányosság elve. A kapcsolatok tartalmát az egyes városokkal megkötött együttműködési megállapodások, szerződések tartalmazzák.

A testvérvárosi kapcsolatok tartalmának alapját a jövőben a gazdasági tárgyú együttműködés is kell, hogy képezze. Különösen fontos, hogy megvalósuljon a gazdasági szereplők közötti kölcsönös előnyöket biztosító összefogás, a szakemberek közötti tapasztalatcsere, a bevált „jó gyakorlatok” adaptálása.

II.9. A TELEPÜLÉS HAZAI KAPCSOLATRENDSZERE

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata és szervezeti egységei a nem városi irányítású intézmények és – megyei önkormányzati, regionális és ágazati dekoncentrált –közigazgatási szervezetek közötti együttműködés már a korábbi időszakban kialakult, általánosságban megállapítható, hogy az együttműködések jelentősebb fennakadások nélkül, normális mederben zajlanak.

A környező településekkel való kapcsolattartás több hatékony formája valósult meg Békéscsaba részvételével, vezetésével. A többcélú kistérségi társulás egyre bővülő feladatokkal vesz részt a településközi együttműködésekben, amely a területfejlesztési feladatokon túl jelentős intézményfenntartói feladatokat is ellát (Békéscsabai Kistérségi Társulás). Szintén bizonyította létjogosultságát a társadalmi és civil szervezetek keretei között történő együttműködés. A Közép-Békési Centrum (jogilag a Közép-Békési Területfejlesztési Önkormányzati Társulás) keretében való közös fejlesztési munka különösen felértékelődött a 2007-2013. közötti európai uniós költségvetési ciklus időszakában. Célja a települések versenyképességének erősítése, valamint az, hogy az érdekelt felek közös érdekképviseletet alakítsanak ki, és közösen dolgozzák ki fejlesztési programjaikat a hazai és külföldi források elnyerésére. A Körösök Völgye Natúrpark Egyesület civil szervezetként kiváló forrásbevonási képességgel több térségi programot vállal magáénak.

II.10. EGYHÁZAK

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlése kiemelt figyelemmel kíséri a városban működő egyházak munkáját.

Önként vállalt feladatként minden évben pályázatos szisztéma keretén belül a Kisebbségi, Ügyrendi és Érdekegyeztető Bizottságon keresztül több millió forint támogatást biztosít a városban működő egyházak számára, ingatlanjaik felújítására. A 2010. év során 16.000.000,- Ft-os támogatást nyújtott a Katolikus Egyház részére, mely összeg, jelentős segítséget nyújtott a Pádai Szent Antal katolikus templom teljes felújításához. Az önkormányzat az elmúlt években jelentős fejlesztésekhez járult hozzá, pl. a történelmi felekezetek templomainak esti díszkivilágításához. A fejlesztés eredményeképpen hét - turisztikai szempontból is kiemelt jelentőségű - épület kapott

megvilágítást. A város elkötelezett abban, hogy ilyen jellegű támogatást nyújtson erejéhez mérten a továbbiakban is.

II.11. BÉKÉSCSABA MEGYEI JOGÚ VÁROS SWOT ELEMZÉSE

(A település jelenlegi állapotának értékelése)

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> a) megyeszékhely, regionális alközpont, közigazgatási központ b) kereskedelmi és szolgáltatói központ c) a gazdaságfejlesztés intézményi- és piaci szolgáltató háttérének, valamint infrastrukturális feltételeinek javulása: inkubátorház, ipari park, informatikai háttér d) képzett, olcsó, nagyszámú, átképzésre többnyire alkalmas munkaerő e) térségi közúti, nemzetközi vasúti csomópont f) jelentős tranzit forgalom g) regionális repülőtér h) Közép-Békési Centrum belső közlekedési kapcsolatrendszerének bővülése i) gasztronómiai hagyományok j) vonzó természeti környezet: környezeti adottságok, kellemes táj, napsütéses órák magas száma k) alacsony fokú a környezetszennyezés l) gazdag felszíni és felszín alattivizek (bányatavak, kutak, hévizek, Élővíz-csatorna) m) védett és megvédendő természeti értékek jelentős száma n) fejlett oktatási és kulturális intézmények (középfok, Egyetem) o) kulturális élet sokszínűsége p) nemzetközileg ismert és elismert sportágak q) kedvező geopolitikai adottságok r) gazdag nemzetiségi élet és az ebből adódó kapcsolatrendszer, hagyományok s) magyarországi szlovákság kulturális központja t) a meglévő szociális ellátórendszer szervezett, szakszerű ty) civilbarát városi és megyei intézmények, a civil szervezetek jelenléte 	<ul style="list-style-type: none"> a) közúti közlekedés fejletlensége, rossz elérhetőség b) a gazdasági fejlettség alacsony szintje c) természet- és környezetvédelmi hiányosságok (szennyvíz, Élővíz-csatorna) d) levegőszennyezettség: por, pollen e) befektetés ösztönzés szűk keresztmetszete f) tőkeszegény vállalkozások g) korszerűtlen iparszerkezet h) hanyatló ágazatok (mezőgazdaság, élelmiszeripar, könnyűipar) i) külgazdasági kapcsolatok fejletlensége j) gyenge népességmegtartó képesség k) szakképzett munkaerő magas elvándorlása l) alacsony bérszínvonal, minimálbéres foglalkoztatás elterjedése m) munkanélküliség n) jelentős természetes fogyás és elvándorlás o) öregedő népesség p) Kevés városmarketing ráfordítás q) turizmus infrastrukturális és intézményi feltételeinek hiányosságai

Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> a) EU-s fejlesztési források kihasználásának lehetősége, forrásbevonás átalakuló geopolitikai helyzet b) határmentiség: határmenti kapu szerep felértékelődése c) Románia uniós tagsága d) ökoturizmus, aktív turizmus fejlődése e) Közép-Békési Centrum szerepének további erősödése f) energetikai és hulladékgazdálkodási beruházások g) civil szervezetek erősödése h) e-közigazgatási szolgáltatások i) rugalmas munkaerőképzés, átképzés j) infokommunikációs ágazat fejlődése k) e- business fejlődése 	<ul style="list-style-type: none"> a) elérhetőség továbbra sem javul (M44) b) geopolitikai helyzetből adódó előnyök elmulasztása c) Romániával szembeni versenyhátrányok felerősödnek d) nem sikerül újrapozicionálni a várost az átalakuló térszerkezetben e) vállalkozások tőkeszegénysége tartós marad f) képzési rendszerek nem tudják kielégíteni a munkáltató igényeket g) elvándorló értelmiségiek h) gazdasági válság elhúzódása i) helyi társadalom elöregedése

III. BÉKÉSCSABA MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK KIEMELT GAZDASÁGFEJLESZTÉSI CÉLRENDSZERE 2011.-2014.

Békéscsaba város hosszú távú célja a térség gazdasági, közigazgatási, oktatási, kereskedelmi és szolgáltató központjává válni, továbbá az info-kommunikáció fejlesztésével az e-szolgáltatások terén is kiemelkedő, élenjáró szerepet betölteni, és mindezek által a város megyeszékhely funkcióját megerősíteni.

A megfogalmazott elérendő célok alapján szükséges meghatározni azokat a konkrét fejlesztési irányokat, projekt elképzeléseket, amelyek megvalósulása a 2011-2014 közötti időszakban stratégiai jelentőségű Békéscsaba Megyei Jogú Város fejlődése szempontjából és összhangban áll az Új Széchenyi Terv prioritásaival, legfontosabb célkitűzéseivel.

A város számára a lehető legfontosabb - az Új Széchenyi Tervben megfogalmazott prioritások mentén - a fejlesztési lehetőségekhez szükséges pályázati források megszerzése, és azok költséghatékony, megtérülő módon történő felhasználása.

III.1. BÉKÉSCSABA MEGYEI JOGÚ VÁROS CÉLKITŰZÉSEINEK AZ ÚJ SZÉCHENYI TERV CÉLKITŰZÉSEIVEL VALÓ ÖSSZEKAPCSOLÁSA

Békéscsaba város stratégiai-fejlesztési céljainak megvalósításához lehetővé kell tenni a közösségi pályázati forrásokra való jelentkezőt, biztosítva a vissza nem térítendő támogatásokhoz történő hozzájárás feltételeit.

Az érvényben lévő stratégiai dokumentumok (Integrált Városfejlesztési Stratégia, Városfejlesztési Koncepció, Befektetés-ösztönzési Stratégia) meghatározzák azokat a hosszú távú, több évre előremutató fejlesztési célokat, amelyek elérése kiemelten fontos a város szempontjából.

III.1.1. Kiemelt fejlesztési célok

Békéscsaba Megyei Jogú Város érvényben lévő városfejlesztési koncepciója (2005) a következő stratégiai célokat tűzte ki:

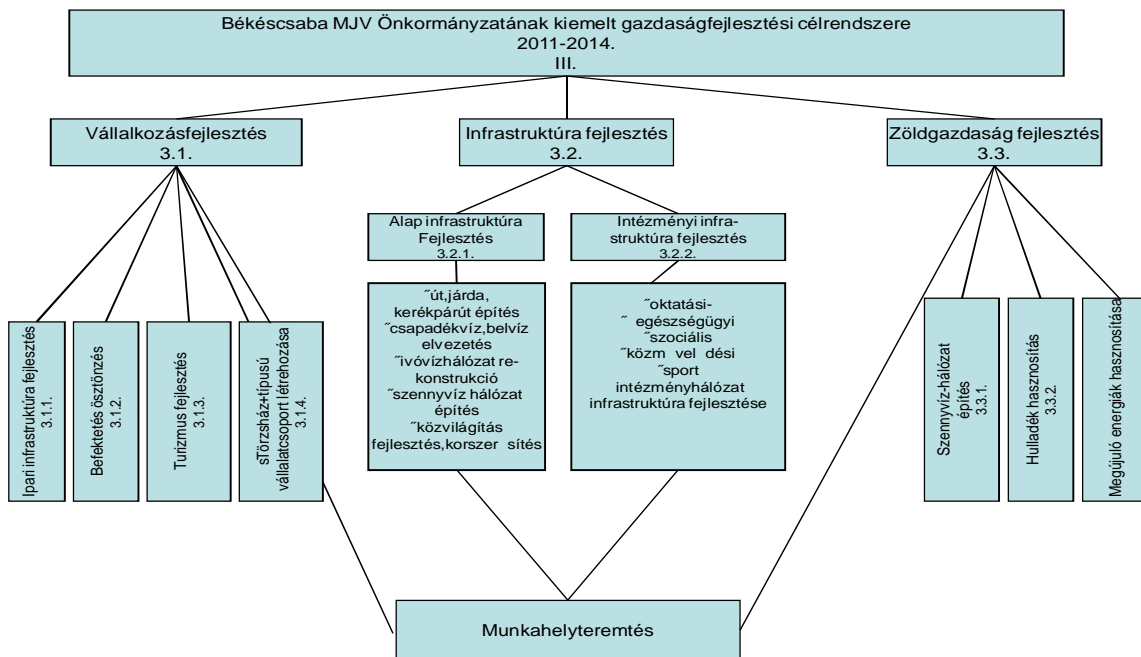
Stratégiai célok:

A több lábon álló, specializált tevékenységek növekvő súlyára épülő gazdasági struktúra létrehozása; tőkevonzó képesség erősítése; a közép-békési település-együttesben rejlő piaci lehetőségek kihasználása.

A gazdaság versenyképességét erősítő infrastrukturális, szolgáltatósi háttérfeltételek és hatékony közszolgáltatás megteremtése.

A munkaerő-újratermelés feltételeinek javítása; a helyi társadalmi és környezeti konfliktusok kezelhető szinten tartása.

Ezek a célok illeszkednek a jelenlegi gazdasági ciklusban megfogalmazott elképzelésekhez.

A gazdaságfejlesztési célrendszerhez illeszkedő fejlesztések a rendelkezésre álló pályázati források és az önkormányzat pénzügyi lehetőségeinek függvényében valósíthatók meg.

Ennek megfelelően a fejlesztések megvalósításához szükséges forrásokat a Dél-alföldi Regionális Operatív Program és az Új Széchenyi Terv további, ágazati operatív programjai, az Európai Területi Együttműködés és a Svájci és Norvég Alap, valamint a hazai finanszírozású turisztikai pályázatok, az önkormányzat adó- és egyéb bevételei, illetve a befektetők biztosíthatják.

A fejezet végén felsorolt, ebben a ciklusban megvalósítani tervezett projektek az önkormányzat jelenleg ismert pénzügyi lehetőségeinek figyelembe vételével kerültek meghatározásra. Ezeknek kedvezőbb irányú változása, a makrogazdaságban esetlegesen végbemenő jelentékeny elmozdulások eredményezhetik más projektek és a további fejlesztési célok megvalósulását.

III.1.1.1. Vállalkozásfejlesztés

Alapvető célunk a munkahelyteremtéssel járó beruházások városunkba vonzása, beruházásokat tervező vállalkozások Békéscsabán történő megtelepedésének elősegítése, ipari területek kialakításával, adókedvezményekkel és az ügyintézés megkönnyítésével.

Részcélok: III.1.1. Ipari infrastruktúra fejlesztés, III.1.2. Befektetés ösztönzés, III.1.3. Turizmus fejlesztés, III.1.4. „Törzsház” típusú vállalatcsoport létrehozása.

III.1.1.2. Ipari infrastruktúrafejlesztés

Továbbra is folytatni kell a jelentős munkahelyteremtéssel járó beruházások megvalósításának helyszínéül szolgáló területek feltárását, kialakítását, közművesítését, kedvező jogi szabályozási környezetének kidolgozását.

Az önkormányzat szolgáltatási színvonalának emelését szolgáló beruházások helyszíne elsősorban a meglévő ingatlanállomány funkciójának megváltoztatásával biztosítható, így anyagi forrásaink függvényében folytatni kell a településrendezési terv megvalósításához szükséges területvásárlásokat.

III.1.2. A célok elérése érdekében megvalósítandó, már megkezdett, ill. újonnan indítandó projektek

III.1.2.1. Északi Ipartelep infrastruktúra és 3000 m²-es üzemcsarnok építése (2010. évben megkezdett projekt)

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata a 100 %-ban saját tulajdonban lévő ipari területén gazdaságfejlesztési célból infrastruktúra kialakítására, úthálózat, közművezetékek kiépítésére nyújtott be pályázatot. A fejleszteni kívánt terület gerincét a Balassa utca adja, mivel ezen az úton lehet kijutni a 44. sz. elkerülő útra, ugyanakkor a város irányába is.

A projekt végrehajtása során közvetlenül megépül 720 méter szilárd burkolatú út, a teljes infrastruktúrával (közművek – áram-, csapadékvíz-, út-, telefonhálózat) és zöldterület fejlesztéssel. A terület rendezésével jól hasznosítható, nagy beépíthető területek alakulnak ki. A projekt része ezen területen egy 3000 m²-es üzemcsarnok építése, amelyet bérbeadással kíván az önkormányzat hasznosítani.

Az 590 millió forint összköltségű projekt megvalósítása 2010 márciusában kezdődött és 2011 őszén fejeződik be.

III.1.2.2. Ipari területek infrastruktúra fejlesztése, csarnoképítési projektek) indítása

Önkormányzati tulajdonú, ipari területek további feltárása és infrastruktúrájának fejlesztése annak érdekében, hogy az önkormányzat hozzájáruljon a gazdaságfejlesztési célok megvalósításához. Konkrét igények megjelenése esetén önállóan vagy külön projekt részeként további, bérbeadással hasznosítható csarnok/ok építése.

A fejlesztendő terület: Északi ipartelep további területeinek bevonása, Almáskerti Ipari Park bővítése

Tervezett projekt nagyság: 500 millió forint

III.1.3. Befektetés-ösztönzés

A befektetés-ösztönzés infrastrukturális feltételeinek alapköve a térség egésze közúti elérhetőségének javítása, ezért az M 44-es gyorsforgalmi út megépítésére égető szükség van. A többi érintett önkormányzattal együtt aktív lobbytevékenységet folytatunk a gyorsforgalmi út mihamarabbi megépítéséért.

A befektetések ösztönzése és a magasan kvalifikált munkaerő képzésének segítése érdekében kapcsolatot tartunk a Szent István Egyetem Gazdasági Főiskolai Karával és más képzőintézetekkel.

Proaktív befektetés ösztönzési programmal ajánljuk ki a bel- és külföldi befektetőknek a város ingatlan-portfólióját, üzleti és képzési lehetőségeit. Hazai és nemzetközi befektetői és kereskedelmi vásárokon ismertté és vonzóvá tesszük Békéscsabát.

A Békéscsabán belüli infrastruktúra az elkerülő út megépítésével új zöld- és barnamezős területekkel bővült, ahová termelő, kereskedelmi, szolgáltató tevékenységet végző vállalkozásokat várunk. Az Északi Iparterületen található önkormányzati telkeken (majd azok bővítésével újabb területeken) kiépítjük az alapinfrastruktúrát és felépítünk egy logisztikai, ipari központot. Ezt az elképzelésünket összehangoljuk a vasúti fővonal fejlesztésével is.

Ipari-kereskedelmi hasznosítás alá vonjuk az elkerülő út – Szarvasi út - 120-as vasúti fővonal által határolt (delta) területet, kezdeményezzük az ipari parki címre jogosult terület kiterjesztését az Almáskerti Ipari Parkon kívülre is. Az Almáskerti Ipari Park még szabadon álló területeinek egy részén a Kétegyházi úton található, időközben megtelt Inkubátorház bővítését hajtjuk végre. Szintén itt kapnak helyet és támogató szolgáltatásokat az – elsősorban élelmiszeripari - innovációt folytató vállalkozások.

Barnamezős beruházások potenciális helyszíne a Kétegyházi út és a Gyár utca menti iparterület (Hűtőház, Tejüzem, Barnevál) lehet.

A befektetés-ösztönzés és munkahelyteremtés érdekében Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése 2008-ban döntött egy vállalkozásfejlesztési támogatási program indításáról. A sikeres program keretében helyi mikro- és kisvállalkozások pályázat útján juthatnak támogatási forráshoz munkahelyteremtés, valamint technológia korszerűsítés céljából. Ennek a pályázati lehetőségnek a forrásnagyságát mindig az adott évi önkormányzati költségvetésből biztosítható keret határozza meg. A program céljainak definiálása során, a lehető legjobb hatékonyság érdekében, folyamatosan szükséges a támogatás összehangolása az országos támogatási célokkal.

III.1.4. Turizmusfejlesztés

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata a település és térsége turisztikai fejlesztését kiemelt célként kezeli. Városunk és térsége (Körösök Völgye, Közép-Békés) rendkívül jó adottságokkal rendelkezik, a turisztikai kínálat alapját a színes gasztronómiai hagyományok, gazdag természeti és épített örökség, valamint a kiváló egészségturisztikai adottságok adják. A város legértékesebb turisztikai terméke, amely a helység imázsát is meghatározza, Magyarország legnagyobb gasztronómiai nagyrendezvénye, a Békéscsabai Kolbászfesztivál.

A turizmus fejlődését azonban gátolja a rossz közlekedési helyzet, a megfelelő turisztikai infrastruktúra fejletlensége: a színvonalas szálláshelyek és a komplex turisztikai termékek hiánya. Erősítésre szorul Békéscsaba idegenforgalmi marketingje és turisztikai imázsa is. A vendégforgalom jóval a kívánt szint alatt marad, a turizmusból származó jövedelmek mértéke nem megfelelő.

Megvizsgálva az adottságokat, a lehetőségeket, feladatokat, a hazai és nemzetközi tendenciákat, valamint több hasonló gasztro-turisztikai jelentőségű külföldi település koncepcióját, Békéscsaba és térségének turizmusfejlesztési irányai a következőkben határozhatóak meg.

- Tekintettel a város kiemelkedő gasztró-turisztikai értékeire, a fejlesztés fő irányának a „kolbász örökség”-re épülő vonzerők kiépítése javasolt. A Kolbászfesztivál brand-jének kihasználásával egész éves turisztikai látványosságokat kell fejleszteni: szükség van egy látogatóközpontra, „kolbászfalura” a városban a kolbászkészítés hagyományaira épülő tematikus útvonalra. A kolbászfesztivál infrastruktúráját új helyszín biztosításával kell megfelelően bővíteni.
- A kulturális turizmus területén a Munkácsy- emlékeket célszerű középontba állítani.
- Az egészségturizmus fejlesztése érdekében gyógy-wellness szállodát kell építeni az Árpád-fürdő mellé (esetleg közelébe).
- A turisztikai infrastruktúra fejlesztése elengedhetetlen a vendégforgalom növelése érdekében. Szükséges magas kategóriájú szálloda, valamint ifjúsági szálláshely és – az igények felmérése után adott esetben - kemping fejlesztése.
- A város által megkezdett öko- és aktív turisztikai fejlesztéseket folytatni kell. A kalandpark kialakításakor a térség hasonló tematikájú projektjeitől eltérő irányokat kell megfogalmazni, törekedni kell a fenntarthatóság elvének minél jobb érvényesítésére. A vízi turisztikai infrastruktúra kiépítése, az Élővíz csatorna hajózhatóságának biztosítása mellett meg kell vizsgálni a csatornahajózás lehetőségét is.
- A térségi és a határ menti kapcsolatokat erősíteni kell.
- A turisztikai kínálat hatékony piacra vitele a megalakuló turisztikai desztinációs menedzsment szervezet feladata kell, hogy legyen.

A turizmusfejlesztési cél elérésének egyik kiemelt lehetősége a Csaba Park projekt - Kalandpark és fesztiváletterület – megvalósítása.

A „kolbászfalu”, kalandpark és fesztiváletterület fejlesztése a Gyulai út menti Parkerdő területén kormányzati kiemelt mintaprojekt keretében, európai uniós források intenzív bevonásával. A projekthez kapcsolódóan szükséges lehet a Gyulai út mellett fekvő Gabonaipari Múzeum, illetve a hozzá tartozó mezőgazdasági telkek és ingatlan együttes megvásárlása, illetve ingatlancserével való megszerzése, amennyiben erre kedvező feltételekkel nyílik lehetőség. A helyszín jól kiegészítheti a mellette kiépülő „kolbászfesztivál” és Csaba Park attrakcióit.

III.1.5. „Törzsház” típusú vállalatcsoport létrehozása

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata a tulajdonában lévő **vállalatcsoport egységes irányításával** a következő célokat kívánja elérni:

- Érvényesüljön jobban az önkormányzat, mint tulajdonos érdeke.
- Valósuljon meg a vállalatok valódi szakmai irányítása és kontrollja.
- Történjen meg az erőforrások vállalatcsoport szintű optimalizálása
- A Vagyonkezelő Zrt. a cég nagyságából eredő piaci előnyöket ragadja meg, alakítson ki közös beszerzési rendszert, javítsa a vállalatcsoporton belüli működés hatékonyságát.
- Támogassa az egyes cégek szintjén az ésszerű tőkebevonást.
- Kutasson fel további befektetési és vállalkozási lehetőségeket, expanzióval szerezzen új piaci pozíciókat.

- Összességében a fenti célok eredményeként a vállalatcsoport nyereséges működése járuljon hozzá az önkormányzat hatékony gazdálkodásához, vagyoni bevételeinek növeléséhez.

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzatának tulajdonában lévő cégek tevékenységének összefogása, működésük eredményesebbé tétele érdekében, az e tárgyban hatályban lévő közgyűlési határozat alapján létre kell hozni a „törzsház” típusú vállalatcsoportot. A létrehozandó szervezet célja, hogy magas szintű és összehangolt szakmai munkával irányítsa az önkormányzat tulajdonában lévő cégeket.

A vállalatcsoport megszervezésével az alábbi előnyöket célozzuk meg: pénzügyi előnyök, hatékonyabb pénzgazdálkodás, eredményesebb pénzügyi fellépés, „belső bank” működtetése, kedvezőbb beszerzési pozíciók, a vállalatcsoport szintű adóoptimalizálás, vezetési-szervezési előnyök, a vállalati pénzügyi-számviteli és controlling rendszer hatékonyságának növelése, gyorsabb és megalapozottabb döntéshozatal, belső szolgáltatások nyújtása, integrált vállalati információs rendszer kiépítése.

III.2. INFRASTRUKTÚRAFEJLESZTÉS

Részcélok: III.2.1. Alap infrastruktúra fejlesztés, III.2.2. Intézményi infrastruktúra fejlesztés

III.2.1. Alapinfrastruktúra fejlesztés

III.2.1.1. Út, járda, kerékpárút építés

Városunk számára kiemelten fontos fejlesztési terület a **belterületi utak** felújítása, fejlesztése a vonatkozó pályázati lehetőségek kihasználásával, egy elkészítendő belterületi úthálózat-fejlesztési terv alapján. A program során a következő szempontok figyelembe vétele szükséges:

- hálózati jelentőségű útvonalak fejlesztése;
- megállapodás önkormányzati és állami útvonalak átadásáról-átvételéről;
- megvalósítandó projektekhez kapcsolódó útvonalak felújítása;
- szennyvízprogrammal érintett útvonalak felújítása, tekintettel arra, hogy számos belterületi út felújítása a szennyvízberuházás miatt került elhalasztásra az elmúlt években.

A város külső közúti kapcsolatainak és az elkerülő útszakaszoknak a fejlesztése, illetve az átmenő forgalom mérséklése a gazdaság és a turizmus élénkítése érdekében fontos feladat.

Az M44-es gyorsforgalmi út mihamarabbi megépítése (M5 – Kecskemét – Kunszentmárton – Szarvas – Békéscsaba – Románia országhatár útvonalon) javíthatja a nemzetközi és országos elérhetőséget és a határ-menti együttműködés feltételeit, amely fellendítheti a gazdaság fejlődését, ezért Békéscsaba számára stratégiai jelentőségű ezen gyorsforgalmi út fejlesztése.

Ugyancsak meghatározó fontosságú a 47-es főút szintén állami beruházásban megvalósuló, a Békéscsaba – Mezőberény és a Békéscsaba – Orosháza közötti szakaszon történő felújítása és burkolatának megerősítése még ebben a ciklusban.

Az Új Széchenyi Terv közlekedésfejlesztési programja pályázati forráslehetőséget biztosít kerékpárutak, - hálózatok építéséhez. A támogatás célja, hogy az új létesítmények építése mellett

a meglévő kerékpárút-hálózati elemek bekapcsolásával, korszerűsítésével, a meglévő közlekedési felületek forgalomtechnikai eszközökkel vagy kis építéssel, felújítással járó együttes kerékpározhatóvá tételével valósulhasson meg. A cél a fenti kritériumoknak megfelelő, összefüggő kerékpáros-barát területek teljes körű kialakítása.

Békéscsabán jelenleg nincs összefüggő **kerékpárút hálózat**, így ennek érdekében a 2009. és 2010. években koncepcióos terv készült a meglévő kerékpárút hálózat összekötésére. A tervek alapján a kerékpárút hálózat javításának első lépése a település megközelítését szolgáló főútvonalak melletti kerékpárutak kiépítése. A 2010. évben elkezdődtek e hiányzó kerékpárút-hálózati elemek építésének kivitelezési munkái (Békési út, Szarvasi út, Orosházi út). A Körösök Völgye Natúrpark Egyesület Békéscsaba – Doboz – Sarkad - Méhkeréki határátkelő - Nagyszalonta nyomvonalon turisztikai célú kerékpárút építésére nyert pályázati forrást magas támogatási intenzitással, amelynek keretében az új kerékpárút szakaszok építése mellett a Békéscsaba közigazgatási területén meglévő egyes kerékpárutak felújítására is sor kerül.

A Békéscsaba területén található meglévő kerékpárútjaink közel 60%-a szorul felújításra. A felújítás az elmúlt két évben saját forrás felhasználásával történt, amelynek keretén belül a meglévő kerékpárutak mintegy 10%-ának felújítása megtörtént (Lencsési út, Bartók Béla út).

Városunkban hosszú éveken keresztül rendkívül kevés ráfordítás történt a járdák karbantartására, felújítására, az állomány ennek eredményeképpen igen leromlott, sok helyütt balesetveszélyes állapotba került. Ugyanezen célra hazai illetve uniós pályázati forrás nem áll rendelkezésre, de a probléma súlya miatt 2007-ben elfogadtuk azt a hat éves, önerős **járda-felújítási programot**, amelynek keretében a Békéscsaba közigazgatási területén lévő járdák átépítésére és felújítására kerül sor, évente 200 millió Ft összegű előirányzattal. A 2008. évi felújítások keretében 64 db, közel 22.300 m² járda lett átépítve. A 2009. évben 59 db, 23.870 m² és a 2010. évben 45 db, 23.928 m² járda került felújításra. Ezen járda felújításoknak köszönhetően lényegesen kevesebb lakossági bejelentés érkezik a járdák állapotával kapcsolatban.

A program következő három évében várhatóan további jelentős mennyiségű járda felület felújítását fogjuk megvalósítani, a folyamatban lévő infrastrukturális beruházásokkal összhangban.

III. 2.1.1.2. Parkolás-gazdálkodás

Békéscsabán az Európai Unió fejlesztési irányelveivel összhangban a parkolás-gazdálkodás fő célkitűzése a város parkolási díjbevételeinek növelése mellett a város élhetőségének biztosítása. Az indokolt mobilitási igény kielégítéséhez szükséges parkoló kapacitás, ezzel párhuzamosan a célforgalmi mobilitási igények parkolóházakban vagy külső övezetekben történő kielégítése a környezetbarát közlekedési módok előnyben részesítése mellett növeli a belvárosi területek attraktivitását, miközben a viszonylag rövid távolságok miatt nem befolyásolják számottevő mértékben az eljutást. A közösségi terek étellel történő megtöltése pedig megfelelő városfejlesztési intézkedések mellett közép- és hosszútávon gazdasági ösztönző hatást gyakorol. A belváros parkolási gondjainak enyhítését koncentrált kapacitás-bővítéssel, parkolóház építéssel segíti elő a város, amely további parkolási bevételeket is generál.

III.2.1.1.3. Csapadékvíz, belvízelvezetés

Fontos cél a meglévő **belvíz-elvezető rendszerek** kiépítettségének növelése és rendszeres karbantartása, az alacsony kiépítettségű csapadékvíz-elvezető hálózat fejlesztése (III.-IV. kerület belvíz-rendezése).

A felszíni és a felszín alatti vizek védelme terén feladat a meglévő belvíz-elvezető rendszerek kiépítettségének növelése és rendszeres karbantartása, az alacsony kiépítettségű csapadékvíz-elvezető hálózat fejlesztése.

A volt zártkerti területeken ki kell dolgozni az utcaszélesítések stratégiáját, ezáltal lehetőség nyílik – pénzügyi források rendelkezésére állása esetén – az infrastruktúra és a közművek fejlesztésére, kiépítésére.

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata a Körös Vidéki Vízgazdálkodási Társulat tagja. Ennek a Társulatnak a kötelezettsége a külterületi vízrendezés feladatának megoldása.

III. 2.1.1.4. Ivóvízhálózat rekonstrukció

A vízellátó rendszer egyes elavult vezetékeinek felújítása több lépcsőben valósulhat meg, ezáltal csökkenhet a talajba elszivárgó ivóvíz mennyisége, valamint javulhat az ivóvíz minősége.

A Regionális Ivóvízminőség-javító Program keretén belül a nagy átmérőjű (200 mm átmérő feletti) acél, öntöttvas, azbesztcement gerincvezetékek felújítására kerülhet sor. A projekt célja olyan minőségű ivóvíz szolgáltatása a lakosság számára, amely kielégíti 201/2001. Kormányrendelet előírásait. A programban Bács-kiskun, Békés, és Csongrád megye 208 települése érintett. Békéscsaba megyeszékhelyként, illetve a megye legjelentősebb városaként vezető szerepet vállal az ivóvízminőség-javító program lebonyolításában, továbbá az önkormányzat a részvényarányokat tekintve a legnagyobb tulajdonosa a Békés Megyei Vízművek Zrt.-nek. A gazdasági társaság vízi-közmű szolgáltatóként a jó minőségű ivóvíz hosszú távú biztosítása érdekében az aradi vízátvezetés projektjének megvalósításán dolgozik.

A középtávú felújítási programban (2009-2012. év) azon ivóvízvezeték szakaszok teljes felújítására kerül sor, amelyek a szennyvízberuházással is érintettek. A gerincvezetékek PVC és azbesztcement csőanyagúak. A felújítás során kiváltásra kerülnek a gerincvezetékek – 15.353 m - (a kor, a korszerűtlen anyag, a kötéstechológia, valamint a szakszerűtlen kivitelezés és a fokozott igénybevétel okán), továbbá ezen vezeték szakaszokon található valamennyi házi bekötés – 1.015 db - , mivel a gerincvezetékéről való lecsatlakozást biztosító béklyók anyaga elavult.

III.2.1.1.5. Zöldterületek fejlesztése

Elérendő cél a város és a hozzá tartozó településrészek között összefüggő zöldfelületi rendszer kialakítása és a külterületi zöldfelületek mennyiségi növelése, illetve hosszabb távon a város körül véderdő-gyűrű létrehozása, a belterületi zöldfelületek mennyiségének szinten tartása és minőségének fejlesztése, továbbá a sport- és rekreációs, illetve természetvédelmi célú erdőterületek kiemelt gondozása és fejlesztése. Az összefüggő zöldfelületi hálózat, amely a várost átszövi és körülveszi, teljesebbé teszi a lakóövezetek és a belterületi rekreációs területek számára fontos mikro-klimatikus hatást. A megfelelő zöldterületi-ellátottság levegőtisztasági, zajszűrő és esztétikai hatással bír. Kiemelt jelentőségű a város zöldfelületeinek lehető legnagyobb mértékű

fejlesztésével (mind mennyiségi, mind pedig minőségi vonatkozásban), a belterületi zöldfelületek és védőerdők kiterjedésének szinten tartásával esztétikailag kellemesé tenni a város lakókörnyezetét, növelni az itt élők komfortérzetét, lehetőséget teremtve a pihenésre, a napi felüdülésre, a szabadidő külső térben történő hasznos eltöltésére a különböző korosztályok rekreációs igényeinek kielégítése céljából.

Megvalósítandó feladat:

- Védett és védelemre tervezett területek felmérése, adatbázis létrehozása, helyi zöldfelületi fejlesztési és rekonstrukciós program kidolgozása (Széchenyi liget Körösök-völgye látogató központ, Pósteleki rekreációs park, ökoturisztikai útvonalak stb).
- Az épületeket összekapcsoló zöld területek parkosítása, vonzóbbá tétele a helyi lakosság számára. A lakóblokkok közötti zöld területek rendezése.
- A városi környezet fejlesztése: a zöldfelületek arányának megőrzése, minőségi és mennyiségi fejlesztése, a városi elkerülő út mentén védőerdő kialakítása, közösségi területeken járdák, parkok, utcabútorok fejlesztése, karbantartása, virágok kihelyezése kandeláberekre, zöld terület karbantartás.
- Az épített és a természeti környezet óvására, fejlesztésére irányuló önkormányzati és lakossági (civil) törekvések, valamint térségi együttműködések továbbvitele.
- A városfásítási program folytatása, maradéktalan végrehajtása. Zöldfolyosók létrehozása a város szövetében. A városi fasorok hálózatának a csatorna-parti hálózattal való összekötése, 50–100 m-es védősáv kialakítása. A belterületi zöldfelületek minimális normaértékeket meghaladó kialakítása és/vagy dupla fasorok lehetőség szerinti telepítése, felújítása és karbantartása.
- A "B" kategóriájú zöldterületek kialakítása az Élővíz-csatorna partjának teljes hosszán. Külterületi erdőtelepítésre alkalmas területek kijelölése, az erdőtelepítés ösztönzése magántulajdonú, arra alkalmas területeken, az erdőterületi tömbök véderdő-gyűrűvé zárása.
- Intézményi zöldterületek (iskolák, kórház) fejlesztése.

Az alpinfrastruktúra fejlesztési célok elérése érdekében megvalósítandó, már megkezdett ill. újonnan indítandó projektek:

- Az M44-es út szakaszos fejlesztésének ösztönzése;
- Együttműködés a Budapest-Békéscsaba vasúti fővonal fejlesztését végző szervezetekkel, a projekthez kapcsolódva egyéb, közös fejlesztések előkészítése.
- Békéscsaba belváros funkcióbővítő városrehabilitációs programja.

Önkormányzati beruházás keretében megvalósul a Szent István tér revitalizációja (főtér revitalizációja, zöldfelületek felújítása, forgalomcsillapított övezet kialakítása, infrastruktúra-hálózat fejlesztése, utcabútorzat cseréje), a Szent István tér – Szeberényi tér – Kossuth téri szakasz csomópont fejlesztése, a Luther utca (Irányi utca – Kossuth tér között) forgalomtechnikai fejlesztése (út-, kerékpárút- és járda-korszerűsítés, zöldfelületek felújítása, forgalmi csomópont átalakítása), az Irányi utcán út-, és járdaburkolat felújítása, parkolók létesítése, parkosítás, a

Szabadság téri buszforduló és buszmegálló átalakítása, területrendezés, valamint az Andrassy úton a Szent István tér és az Irányi utca közötti szakasz felújítása.

A projekt teljes költsége 2 milliárd forint, amely fejlesztésnek az előkészítő munkái már a 2010. évben megkezdődtek, a beruházás várhatóan 2012. év végére készül el.

- **Szociális városrehabilitációs program megvalósítása**

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzatának a funkcióbővítő célú, a belváros rehabilitációját célzó projekt mellett szociális célú város-rehabilitációs projektet is meg kell valósítania.

A szociális célú város-rehabilitációs projektet az Integrált Városfejlesztési Stratégia antiszegregációs tervében kijelölt szegregátumokban, vagy szegregációval veszélyeztetett területeken kell és lehet végrehajtani. A projekt keretében szociális bérlakásállomány fejlesztésre, valamint egyéb közösségi és közszféra funkcióknak megfelelő fejlesztések megvalósítására kerül sor. A fejlesztés tervezett összköltsége 400 millió forint, amely projekt előkészítési munkái a 2011. évben elkezdődtek.

- **Belterületi utak fejlesztése, figyelemmel a szennyvízberuházással érintett útvonalakra, valamint a belváros rehabilitációs projekthez kapcsolódó szükségletekre**

A belváros rehabilitációs program megvalósításához kapcsolódóan a Bánszky utca – Derkovits sori, a Bajza utca – Árpád sori, a Gyulai út – Árpád sori és a Széchenyi utca – Derkovits sori közúti csomópontokban jelzőlámpás közúti csomópontokat kell kialakítani, jelzőlámpás forgalomszabályozást kell bevezetni. A jelzőlámpás csomópontokat egymással és a meglévő, illetve a Kossuth tér – Széchenyi utcai új jelzőlámpákkal összehangolt módon kell üzemeltetni.

A munkálatok költsége mintegy 40 millió forint.

A szennyvízberuházással érintett útvonalakon szükséges helyreállítási munkálatok elvégzése kiemelt célkitűzés.

- **Az Ipari út és a Berzsényi utca felújítása (2010. évben megkezdődött fejlesztés)**

A projekt keretében a tervezett Északi Logisztikai Park úthálózatának egyik eleme, az Ipari út felújítása, továbbá a Berzsényi utca felújítása valósul meg. Az Ipari úton 1555 m hosszúságban, a Berzsényi utcában 1615 méter hosszúságban burkolat megerősítés történik.

A projekt teljes költsége 136 millió forint, amely fejlesztés a 2011. év nyarán fejeződik be.

- **Kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése az érvényben lévő hálózatfejlesztési koncepcióhoz igazodva**

A 2010. évben megkezdődött 193 millió forint összköltségű beruházás során új kerékpárutak épülnek a Békési – Szarvasi - Orosházi úton, valamint ennek a programnak a folytatásaként a Szarvasi úton (az engedélyes tervvel rendelkező Kápolna utca - Pepin utca szakaszon) célszerű továbbvinni a kerékpárúthálózat-fejlesztést.

- **Békéscsaba – Doboz – Sarkad - Méhkeréki határátkelő - Nagyszalonta nyomvonalon turisztikai célú kerékpárút kiépítése**

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata projekt-partnerként részt vesz a Körösök Völgye Natúrpark Egyesület „Határtalanul két keréken” című projektjében, amelynek során a város

belterületén turisztikai célú kerékpárút épül meg a Bánszky utca (Szabadság tér felőli végétől kezdődően az utca bal oldalán) – az Árpád sor (a Szoborsétány mellett) – a Gyulai út (a Kórházig az út jobb oldalán, majd a zebrán átvezetve az út bal oldalán folytatódik a nyomvonal) – a Dobozi út (az út bal oldalán lévő gyalog- és kerékpárút lesz kiszélesítve 2,7 m széles kerékpárúttá) – a Dobozi úti körforgalom, illetve a Gerlai bekötőúttól a város közigazgatási határáig. A fejlesztés tervezett összköltsége 355 millió forint.

III.2.2. Intézményi infrastruktúra-fejlesztés

A stratégiai célként meghatározott intézményi infrastruktúra-fejlesztésnek érintenie kell az oktatási, egészségügyi, szociális, közművelődési és kulturális intézmények infrastruktúra fejlesztését.

III.2.2.1. Oktatási intézményhálózat infrastruktúra fejlesztése

A feladatellátást szolgáló ingatlanok alapvetően rendezettek, a célnak megfelelőek. Természetesen koruk és esetleges más eredeti funkciójuk befolyásolják állapotukat, megfelelőségüket. Intézmények átszervezésénél, épületkivonáskor szempont az is, hogy a megmaradó épületek minél jobb állapotúak, a feladathoz illeszkedőek legyenek, vagy bővítéssel, átalakítással arra alkalmassá váljanak. Az épületek karbantartása, felújítása ütemezetten történik.

A feladatellátáshoz kötelező eszközök és felszerelések meglétének felmérése megtörtént. Megállapítható, hogy intézményeink rendelkeznek az alapfelszereltséggel úgy bútorzatban, mint szemléltető ill. az oktatáshoz szükséges eszközökben. Ezen túlmenően az oktatási intézményekben az eszközök fizikai és szellemi avuláson mennek keresztül, pótlásuk, korszerűsítésük folyamatos szükséglet. Kívánatos a lehetőségekhez képest minél szélesebb körben a tantermek multimédiás eszközökkel történő felszerelése, az informatikai hálózat bővítése, újabb szaktantermek kialakítása. A mindennapos testmozgás lehetőségének biztosítása, a megfelelő tornatermek, sportpályák kialakítása, korszerűsítése óvodától a szakképzőkig szinte minden intézményben feladat. Iskolákban, óvodákban folyamatos feladat a játszótéri eszközök balesetmentesítése, cseréje.

A felújítással, átalakítással érintett intézményekben a beruházások részévé kell tenni az akadálymentesítést.

A szakszolgálati tevékenységek egy helyszínen történő biztosítását célul tűzzük ki. Ez munkaszervezési, gazdaságossági okokból, és nem utolsósorban a szakmai hatékonyság szempontjából is kívánatos. A korai fejlesztés feladat-ellátási helyének megfelelő biztosításáról gondoskodunk.

A kollégiumokban cél a kor igényeinek megfelelő elhelyezés kialakítása (kisebb hálók, tanulási feltételek javítása, közösségi terek biztosítása, a szociális kiszolgáló részek bővítése, a környezet otthonosabbá tétele), valamint, hogy minden kollégium rendelkezzen a sportolásra és mindennapi testedzésre alkalmas helyiséggel.

III.2.2.2. Egészségügyi intézményhálózat infrastruktúra fejlesztése

Beruházások, fejlesztések

A Kórház az elmúlt 17 évben (azért vizsgáljuk ettől az időponttól, mert akkor alakult ki a mai eszköz-struktúra: központi műtő, központi steril stb.), jellemzően kevesebbet költött beruházásokra, fejlesztésekre, a meglévő eszközpark pótlására, (évente átlagosan 85 millió forintot) mint az szükséges lett volna. A pótlási szükséglet (a leírási kulcsokat figyelembe véve) évente minimálisan 450 millió forint lenne. Ennek következtében az eszközpark elöregedett, annak ellenére, hogy a duális finanszírozás rendszerében a fenntartó önkormányzat lehetőségeihez mérten mindig igyekezett támogatni a Kórházat (100%-os támogatás, illetve pályázati önrészek biztosítása, különösen a címzett és céltámogatásokon való részvételnél).

Az EU-s csatlakozás következtében megnyíló fejlesztési források azonban lehetőséget teremtenek az eszközök pótlására, sőt a fejlesztésre is (TIOP-os pályázatok) is, ezzel pedig a Kórház épületének (ingatlan) és eszközparkjának állapota megfelelő lesz. Mindez számokkal alátámasztva azt jelenti, hogy ha az elmúlt 10 év vonatkozásában megvizsgáljuk a megvalósult beruházásokat, és ehhez hozzáadjuk a folyamatban lévő két TIOP-os pályázatot, akkor éves szinten átlagosan 485 millió forint beruházás valósult/valósul meg, ami közel megegyezik az éves pótlási szükséglettel.

Összességében a Kórház gazdálkodásáról elmondható, hogy tömbösített, jórészt felújított épület, korszerű, folyamatosan fejlesztett eszközpark és egy, a szakmai minimumfeltételeknek megfelelő állományi létszám jellemzi, azaz a keretek adottak. A napi gazdálkodásból egy jelentős rész – a működés finanszírozása – azonban jelenleg hiányzik ahhoz, hogy a Kórház meg tudjon felelni az elvárásoknak (több mint egy közepes méretű kórház), ezen a területen mindenképpen előrelépésre, változtatásra van szükség.

Koncepció

A Réthy Pál Kórház –Rendelőintézet működése – ahogy korábban is említettük - jelenleg minden jogszabályi feltételnek megfelel.

A gazdálkodás legfontosabb feladata az egyensúlyi gazdálkodás megteremtése, ezen belül kiemelt figyelmet kell fordítani – különösen jelen finanszírozási körülmények között – a pénzgazdálkodás egyensúlyára, a napi, heti, illetve a hosszabb távú likviditás folyamatos megőrzésére. Szintén sarkalatos pontja a gazdálkodásnak az üzemeltetési költségek alacsony szinten tartása, gondolva ez alatt a hőszolgáltatás, az élelmezés, a mosás kiadásaira. A legjelentősebb költségtényező a bérjellegű kifizetések, így erre a területre is kiemelt hangsúlyt helyez a kórház vezetése (létszám optimalizálás, bér- és bérjellegű kiadások keretek között tartása stb.).

Orvos-szakmai téren a 2015-ig tartó időszak alatt a következő fejlődési irány realizálódhat az intézmény életében.

Amennyiben a „Struktúraváltoztatást támogató infrastruktúrafejlesztés a fekvőbeteg-szakellátásban” címen benyújtott pályázat az intézmény vonatkozásában sikerrel zárul, úgy az elkövetkező években az intézmény válhat a megye egynapos sebészeti centrumává. A pályázat

megvalósulása esetén szoros szakmai együttműködés alakulhat ki a megye másik két fekvőbeteg szakellátást nyújtó intézménye között.

Az aktív fekvőbeteg ellátás mellett az elkövetkező években fejlesztendő terület a járó beteg ellátás és a – korábban említett – egynapos sebészeti ellátási forma. Ezen területek fejlesztése mellett az szől érveként, hogy az ilyen jellegű beavatkozások aránya jelentősen elmarad a nyugat-európai tapasztalatoktól (különösen pl. az egynapos sebészet), és a költséghatékonysági, közgazdasági (makroszintű egészségügy hosszú távú fenntarthatósága) érvek is ezen beavatkozások növekedését kívánják meg.

Szintén fejlesztendő területet jelentenek a rehabilitációs osztályok, itt elsősorban az infrastrukturális adottságokon kell jelentősen javítani (jelentősen elöregedett ingatlan és eszközpark).

Hosszabb távú kérdés a régi szülészeti épülettömb hasznosítása, amely szervesen illeszthető az Önkormányzat tulajdonában lévő, környékbeli ingatlanok hasznosítási elképzeléseivel, és amennyiben lehetséges, akkor a szinergiák kihasználása.

III.2.2.3. Szociális intézményhálózat infrastruktúra fejlesztése

III.2.2.3.1. Az alapszolgáltatásban megvalósult fejlesztések, beruházási szükségletek

Megtörtént a Békéscsabai Kistérségi Egyesített Szociális Intézmény igazgatási központjának elhelyezése a Bartók Béla úti telephelyről. Az új központ a teljesen felújított, az ügyfelek számára akadálymentesített Békéscsaba, Ady E. u. 30-34. telephelyen került kialakításra. A Fövényes utcai telephely üresen álló épületszárnyában a Békéscsabai Kistérségi Életfa Szociális Szolgáltató Központ telephelye került kialakításra.

Az alapszolgáltatás tekintetében az otthon közeli ellátások fejlesztése keretében szükséges a külterületen élők ellátásának érdekében a tanyagondnoki szolgáltatás további fejlesztése, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás korszerűsítése és bővítése.

Az elhúzódó gazdasági válsághelyzet miatt a viszonylagosan költségtakarékos alapszolgáltatások bővítése lehet az elkövetkezendő időszakban az egyik legfontosabb fejlesztési irány. Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzatának fontos feladata összehangolni az állami/önkormányzati és a nem állami szociális szolgáltatók fenntartásban lévő szociális szolgáltatásokat, valamint megszüntetni a párhuzamosságokat a szociális bentlakásos és az egészségügyi, ápolási intézmények között.

Békéscsaba Megyei Jogú Város szektor-semleges szociális ellátórendszerének fejlesztésére úgy kell törekedni, hogy relatíve gazdaságosan üzemeltethető, mégis a lehető legnagyobb hatékonysággal bírjon. Ehhez szükséges minden szakember széles spektrumú szakmai tudása és naprakész informáltsága.

Fontos célkitűzés, hogy Békéscsabán valamennyi városrészben elérhetőek legyenek a szociális alapszolgáltatások. A meglévő működő hálózat fejlesztéseit alapvetően pályázati támogatással végrehajtott fejlesztésekből kell megvalósítani.

Az alapszolgáltatás tekintetében az ellátások fejlesztése keretében szükséges a külterületen élők ellátásának érdekében a tanyagondnoki szolgáltatás további fejlesztése.

III.2.2.3.2. A szakosított ellátásban megvalósult fejlesztések és további szükségletek

2010. április 1. napjával a Békéscsabai Kistérségi „Életfa” Idősek Otthona integrálódott, beolvadt a Békéscsabai Kistérségi Gyermekjóléti és Családsegítő Központba, ennek okán az intézmény neve „Békéscsabai Kistérségi Életfa Szociális Szolgáltató Központ”-ra módosult. Az időotthoni finanszírozási rendszer változása miatt a megüresedett emeltszintű férőhelyekre általános szintű ellátottak kerülnek. Ez az intézmények folyamatos férőhely növekedésével is együtt jár.

Békéscsaba Megyei Jogú Város területén a Békéscsaba és Térsége Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás fenntartásában működő bentlakásos intézmények fejlesztéseit a rendelkezésre álló források és pályázatok lehetőségéhez mérten kell végrehajtani.

A feszített gazdálkodási keret, a folyamatosan növekvő energia árak új típusú odafigyelést és fejlesztéseket generálnak. A megújuló energiaforrások használata kiemelt programként jelentkezik a pályázatokban is.

Fontos hangsúlyoznunk, hogy a bentlakásos ellátást nyújtó intézmények racionalizálási programja keretében elsősorban pályázati úton nyert pénzeszközökkel számolunk.

Jelentős hiányosságok a bentlakásos elhelyezési formánál és az átmeneti ellátás megszervezésénél figyelhetők meg. Az ápolást, gondozást nyújtó tartós elhelyezési formát biztosító idős otthoni intézmények működnek a legmagasabb számban.

Békéscsaba Megyei Jogú Város szociális szolgáltatótervezése és szolgáltatásfejlesztése a rendszerszemléletű szociálpolitika irányát hangsúlyozza. A városban szolgáltató szociális ellátórendszer képviselői az önálló életvitelt támogató szolgáltatások kialakítását, a bentlakásos intézményi elhelyezés fokozatos kiváltását, a szolgáltatások kistérségi vagy települési lefedettségének biztosítását, valamint a társadalmi befogadást segítő integrált szolgáltatások fejlesztését preferálják. A civil szolgáltatók szerepének erősödése megkívánja a szektorsemlegesség megvalósulását, a finanszírozási források átlátható, igazságos elosztását.

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzat célja, hogy gazdaságosan és hatékonyan működő szociális ellátórendszert működtessen a lakosság szükségletei alapján.

III. 2.2.4. Közművelődési intézményhálózat infrastruktúra fejlesztése

A fiókkönyvtárak szakmai működését a Megyei Könyvtár biztosítja, de helyzetük felülvizsgálatra szorul, mert a megyei könyvtár egyre csökkenő mértékben tud áldozni a könyv- és folyóirat-állomány bővítésére, ezek egyre kevésbé felelnek meg a szakmai elvárásoknak és a használók igényeinek.

A fenntartó több alkalommal felülvizsgálta a közművelődési intézmények integrált működésének lehetőségeit. Ennek eredményeként megállapítható, hogy nem indokolt a jelenlegi szervezeti forma megváltoztatása, tekintettel arra, hogy olyan minimális szak-alkalmazotti létszámmal működnek, hogy a további személyi „megtakarítás” egyes intézmények bezárásához vagy a szolgáltatások jelentős szűküléséhez vezetne. Egyéb fenntartási költségek adottak, ezeket épületkivonással lehetne mérsékelni, amely az előbb jelzett következménnyel járna.

Megoldjuk városunk jeles képzőművészei hagyatékának méltó módon történő elhelyezését (Jankay Galéria végleges elhelyezése). Elindítjuk az Ifjúsági Ház és Általános Társaskör teljes rekonstrukcióját, a Stark Liget kialakítását, a környezet (udvar) kiépítésével újabb közösségi-kulturális terek kiépítését.

III.2.2.5. Sport intézményhálózat infrastruktúra fejlesztése

A sportlétesítmények esetén cél, hogy a város a jelenleg meglévő sportlétesítményeit – a lehetőségeihez mérten – karbantartsa, rendbe hozza, illetve a kor szellemének, elvárásainak megfelelően újakat építsen a sport valamennyi területén tevékenykedők (szabadidősportot, versenysportot űzők, stb.) számára, valamint lehetőséget teremtsen a gazdaság-élénkítéshez (sportturizmushoz). Valamennyi sporttevékenység végzésének alapvető feltétele a létesítmény. A jó állapotban lévő tornatermek, csarnokok, pályák pozitívan hatnak a békéscsabai lakosokra, a sportolókra (gyermektől az élsportolóiig, a lakossági sportot űzőkig).

Sportlétesítményeink sokoldalú hasznosítása továbbra is feladat marad, kiemelve gazdaság-élénkítő, sportturisztikai lehetőségeket: nagy nemzetközi rendezvények, edzőtáborok.

Az intézményi infrastruktúra fejlesztési célok elérése érdekében megvalósítandó, már megkezdett ill. újonnan indítandó projektek:

- AGÓRA Kulturális Központ fejlesztése

Az Ifjúsági Ház helyén egy új multifunkcionális közösségi központ kialakítása, valamint a területi közművelődési tanácsadó szolgálat infrastrukturális feltételei egy 1.952 millió forint összköltségű nyertes pályázat keretében kerülnek kialakításra. Az épület várhatóan a 2012. év végére készül el.

- Oktatási intézmények infrastruktúra fejlesztése

E program keretében belül valósul meg a 2. Számú Általános Iskola komplex felújítása mintegy 535 millió forintból, amelynek során sor kerül mind a régi, mind az új épület korszerűbbé tételére, a tornaterem és az udvar rekonstrukciójára. Hasonló fejlesztés pályázati források bevonásával több más oktatási intézményben is szükséges feladat, hiszen az oktatási épületek jelenlegi állaga, minősége ezt az igényt indokoltá teszi.

- A Réthy Pál Kórház - Rendelőintézet Sürgősségi Betegellátó Osztályának (SBO) korszerűsítés.

A fejlesztés a meglévő SBO épületi és felszerelési, orvostechnikai feltételei magasabb szintre emelését foglalja magában. Ezzel növekszik az ellátás biztonsága, elérhetősége, a beavatkozások megkezdésének, lefolytatásának gyorsasága. A speciális diagnosztikai háttérrel képező meglévő CT berendezés minőségi cseréje orvos-szakmai szempontból indokolt, és az általa végzett képalkotó eljárások hosszú távú finanszírozásának követelménye. A fejlesztés része akadálymentes parkoló és főbejárat létesítése, valamint az informatikai eszközök és hálózat korszerűsítése.

A fejlesztés összköltsége 513 millió forint. A projekt 2010. évben indult és várhatóan 2011. nyarán fejeződik be.

- TIOP 2.2.4/09/1 kódszámú „Struktúraváltoztatást támogató infrastruktúrafejlesztés a fekvőbeteg-szakellátásban”

A projekt keretében megvalósul a meglévő központi intenzív osztály fejlesztése, a központi műtő, központi diagnosztika (ide értve a patológiát is), központi steril felújítása és korszerűsítése, a meglévő sebészeti épülettömb bővítése, valamint gép-műszer beszerzés. A 2011. évben induló beruházás teljes költsége 2.274 millió Ft.

- A Belvárosi és a Pásztor utcai bölcsőde férőhelybővítése

A 2010. évben elindult, pályázati forrás bevonásával megvalósuló projekt során megvalósul a Belvárosi és a Pásztor utcai bölcsőde férőhelybővítése, részleges felújítása. Új építésű épületrész kerül kialakításra, az újonnan nyíló épületrészekben a felújítás mellett bútorzat, konyhai berendezés, felszerelés, valamint játékeszköz is beszerzésre kerül. A bölcsőde épületének egészét érinti az akadálymentesített bejáratok létesítése, valamint a fűtésrendszer részleges felújítása, gyermekfürdőszobák, a főzőkonyha és kiszolgáló helyiségeinek felújítása is. A közel 190 millió forint összköltségű fejlesztés eredményeként a pályázatban résztvevő két bölcsődében a bölcsődei férőhelyek száma 130-ról 170 férőhelyre növekszik. A fejlesztés hozzájárul a színvonalasabb gondozó-nevelő munka feltételeinek biztosításához és a kisgyermekes anyák munkaerő-piaci re-integrációjához.

III.3. ZÖLDGAZDASÁG FEJLESZTÉS

Az energiahatékonyság érdekében kiemelten fontos az épületek megfelelő szigeteléssel való ellátása, illetve a megújuló energiaforrások részarányának növelése. Ehhez nyújtanak segítséget vissza nem térítendő támogatás formájában az Új Széchenyi Terv pályázatai: az energiahatékonyság javítására vonatkozó tevékenységek; az épületek hőtechnikai adottságainak javítása (szigetelés, nyílászárócsere); az intézmények fűtési, hűtési és használati meleg víz rendszereinek korszerűsítése; a világítási rendszerek korszerűsítése; a megújuló energiafelhasználással kombinált épületenergetikai fejlesztésekhez vonatkozó tevékenységek.

Az ÚSZT keretében megjelenő pályázati felhívások kiemelt célkitűzése – összhangban a hazai és EU stratégiával – ösztönözni az olyan környezetbarát megújuló energiaforrást hasznosító rendszerek elterjedését, beruházások megvalósítását, amelyek kiemelt hangsúlyt fektetnek az energiahatékonyságra és az energiatakarékosságra.

A program keretében az épületek energia-felhasználásához kapcsolódó, a megújuló energiaforrás-hasznosító technológiákat magukban foglaló projektek juthatnak támogatáshoz. A program keretében pályázati források állnak rendelkezésre napenergia-hasznosításra, biomassza-felhasználásra, biogáz és depóniagáz hasznosítására, geotermikus energia hasznosítására, hőszivattyús rendszerek telepítésére, hűtési igény kielégítésére megújuló energiaforrás felhasználásával, megújuló energiaforrások kombinálására, megújuló energiaforrásokat hasznosító közösségi távfűtő rendszerek kialakítására.

A Zöldgazdaság-fejlesztési program keretén belül a települési szilárdhulladék-lerakókat érintő rekultivációs programok támogatják azokat a fejlesztési célokat, amelyek előkészítése már

megtörtént, és a közösség érdekeit szolgálja. A program támogatja a települések összefogását is, a természeti környezetünk megóvása érdekében tett erőfeszítéseiket.

Ezen országos célok mentén érdemes és kell meghatározni Békéscsaba város zöldgazdaság fejlesztési céljait, elképzeléseit.

Részcélok:

III.3.1. Szennyvízhálózat fejlesztés, III.3.2. Hulladék hasznosítás, III.3.3. Megújuló energiák hasznosítása

III.3.1. Szennyvízhálózat fejlesztés

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata célul tűzte ki a város szennyvízhálózatának teljes kiépítését, ezért pályázatot nyújtott be az Új Magyarország Fejlesztési Terv, Környezet és Energia Operatív Program keretében a Kohéziós Alaphoz a **„Békéscsaba Megyei Jogú Város szennyvíztisztításának és csatornázásának fejlesztése”** című projekt támogatására.

A pályázatot, amely városunk legjelentősebb fejlesztését teszi lehetővé, 2009. áprilisában az Európai Unió Bizottsága is támogatandónak ítélte, amelynek összköltsége 17.751.542.000,- Ft.

A támogatás mértéke a projekt elszámolható költségének 84,383117 % - a, de legfeljebb nettó 14.979.304.000,- Ft. A támogatás Európai Uniós és hazai költségvetési forrásból tevődik össze. A lakossági hozzájárulás a teljes költség 7,3 %- át teszi ki, az önkormányzat 8,3 % - kal járul hozzá az építkezéshez.

A projekt elsődleges célja, hogy Békéscsabán megfelelő szennyvízelvezetést és tisztítást biztosítson, összhangban a nemzeti és EU-s jogszabályi kötelezettségekkel. Békéscsabán jellemzően talaj közeli a talajvíz szintje, ezért a szennyvízelhelyezés és - elvezetés kiemelt fontossággal bír. A projekt keretében néhány eddig csatornázatlan területen kiépülnek a helyi gyűjtőrendszerek, nyomóvezetékek és a hozzátartozó átemelők. Technológiai fejlesztéssel alkalmassá tesszük a meglévő békéscsabai szennyvíztisztító-telepet a nagyobb hatásfokú, tápanyag-eltávolítást is megvalósító biológiai tisztításra. A projekt által a befogadó felszíni víz – az Élővíz-csatorna – és közvetve a Kettős-Körös vízminőségi állapota javulni fog. A projekt megvalósulása hozzájárul a szennyvíztisztítási tevékenységek környezetterhelő hatásainak minimalizálásához és a környezetszennyezés megelőzéséhez, ezáltal biztosítja a környezet védelmét.

A projekt tényleges megvalósításnak kezdete 2008. november 20-a, a Támogatási Szerződésnek a Közreműködő Szervezet (Nemzeti Fejlesztési Ügynökség IH) általi ellenjegyzésének időpontja. A projekt megvalósításának várható határideje 2013. március 31.

III.3.2. Hulladékgazdálkodás fejlesztése

Rövidtávú hulladékgazdálkodási célok, feladatok (2011.)

- a) Az új hulladékkezelő/hasznosító üzemet a jelenlegi szolgáltató érdekeltségi területét és a Békéscsabai Regionális Hulladékkezelő Mű-be beszállítók körét figyelembe véve ki kell alakítani.
- b) A Békéscsaba városa által preferált hulladékgazdálkodási rendszer formájának és szakmai megvalósíthatóságának az előkészítése, a koncepcionális javaslat elkészítése a szolgáltató és a helyi szakemberek bevonásával.
- c) A Kétegyházi úti felhagyott hulladéklerakó telep rekultivációs munkáinak az előkészítése.
- d) A differenciált szolgáltatási díjrendszer bevezetésének előkészítése.
- e) A közterületen létesítendő zárt hulladéktárolók építésének folytatása.
- f) A zöldhulladékok gyűjtése terén új edényzetek kihelyezése a kertvárosi övezetekben, a lakótömbös övezetekben a zöldhulladék gyűjtőpontok kialakítása.
- g) Legalább 1 db hulladékgyűjtő udvar kialakítása a város területén.
- h) Legalább 5 db új hulladékgyűjtő sziget kialakítása.
- i) A Békéscsabai Regionális Hulladékkezelő Mű területén a II/B ütem kiépítése a biogáz hasznosító rendszer kiépítésével együtt.
- j) A Békéscsabai Regionális Hulladékkezelő Mű belső úthálózat felújításának a folytatása, az új hígtrágya elhelyező terület (0,5 ha) kialakítása.
- k) Fokozottabb lakossági tájékoztatás, felkészítés, megnyerés (PR, lakossági fórum, média, szóróanyagok stb.).

Középtávú hulladékgazdálkodási célok, feladatok (2011-2016)

- 1. Az új hulladékkezelési/hasznosítási rendszer (MBH) kialakítása.
- 2. Az érdekeltségi területen a szelektív hulladékgyűjtés előírások szerinti üzemeltetése (zöldhulladék, csomagoló anyagok stb.).
- 3. A városban legalább még 2 db hulladékgyűjtő udvar létesítése és üzemeltetése.
- 4. A differenciált szolgáltatási díjrendszer bevezetése.
- 5.** A Kétegyházi úti felhagyott hulladéklerakó telep rekultivációs munkáinak az elvégzése, és az utógondozási feladatok folyamatos végzése.
- 6. A közterületi zárt hulladéktárolók építésének a befejezése, a teljes lefedettség kialakítása.
- 7. Folyamatos lakossági tájékoztatás, felkészítés, megnyerés (PR, lakossági fórum, média, szóróanyagok stb.).

Ezen hulladékgazdálkodási célok megvalósításával Békéscsaba városában egy, a mai kor követelményeit maximálisan kielégítő hulladékkezelési rendszer kialakítása valósulna meg. A kialakított rendszer amellest, hogy az eddig haszontalannak ítélt és kezelés nélkül hulladéklerakóra került hulladékból továbbhasználható anyagot (pl. hőenergia, áram) állítana elő, emellett jelentős bevételi forrást jelentene az önkormányzat részére.

A célok elérése érdekében megvalósítandó, már megkezdett, ill. újonnan indítandó projektek:

Kétegyházi úti volt hulladéklerakó rekultivációja

A települési szilárdhulladék-lerakókat érintő térségi szintű rekultivációs programok elvégzése céljából a Környezet és Energia Operatív Program keretében „A települési szilárdhulladék-lerakókat érintő térségi szintű rekultivációs programok elvégzésére” címmel kiírt pályázat (KEOP 2.3.0) benyújtására jött létre a Körös-völgyi Hulladékgazdálkodási Rekultivációs Önkormányzati Társulás (a továbbiakban: Társulás).

A Társulást alkotó települések kötelezettséget vállaltak arra, hogy a közigazgatási területükön lévő bezárt hulladéklerakókat jogszabályi előírásoknak megfelelően lezárják (rekultiválják).

Kondoros Nagyközség Önkormányzata, mint a Társulás gesztor önkormányzata, 2007. november 23-án nyújtotta be az előkészítésre (I. forduló) vonatkozó pályázatot, a kivitelezésére vonatkozó pályázat (II. forduló) 2010. július 6-án került benyújtásra a Közreműködő Szervezet részére. Mindkét pályázat nyert, ezért a 2011. évben elkezdődhet a működési engedély alapján a rekultiváció elvégzése.

A rekultiváció elvégzése után az utógondozás, valamint ellenőrzés ideje a lezárást követő 10 év (2022. december 31.).

A II. fordulás pályázati támogatás összege településenkénti bontásban (Eft)

Társult önkormányzatok	II. forduló (nettó)	II. forduló (bruttó)	Támogatás		Támogatási összeg
			összeg	intenzitás	
Kondoros	84.830	106.038	106.038	100 %	96.074
Gyomaendrőd	83.164	103.955	103.955		94.275
Szarvas	137.870	172.337	172.337		156.252
Békéscsaba	748.132	935.165	935.165		848.047
Kétsoprony	14.428	18.035	18.035		16.327
Szabadkígyós	26.878	33.597	33.597		30.465
Csárdaszállás	25.633	32.041	32.041		29.052
Csabacsúd	54.078	67.597	67.597		61.334
Körösladány	45.781	57.226	57.226		51.816
Összesen	1.220.794	1.525.991	1.525.991		1.383.642

DAREH Hulladékgazdálkodási rendszer

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata a 2006. évben csatlakozott a Dél-Alföld Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer Létrehozását Célzó Önkormányzati Társuláshoz (a továbbiakban: Társulás). A Társulás megalakulásának egyik célja, hogy a tagok - a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény 21. § (1) bekezdésében meghatározott kötelezettségük hatékony ellátása érdekében - saját közigazgatási területükön belül megvalósítandó települési szilárd hulladék begyűjtésére, elhelyezésére és ártalmatlanítására szolgáló létesítményeket hozzanak létre.

A tervek szerint a jelenlegi hulladéklerakó bővítése (4 ha), komposztáló telep építése, válogatott hulladék-osztályozó és – bálázó rendszer, egy kezelő csarnok, valamint 3 db hulladékudvar létesülne, illetve jelentős mennyiségű gép és gyűjtőedény kerülne beszerzésre Békéscsabán.

A fenti létesítmények megvalósítására pályázat került benyújtásra, az Irányító Hatóság a pályázatot 2011. január hónapban támogatásra érdemesnek ítélte. A Társulásnak két éve van arra, hogy a Részletes Megvalósíthatósági Tanulmány kidolgozásával a második fordulóra vonatkozó pályázatát előkészítse és benyújtsa.

III.3.3. Energiagazdálkodás, megújuló energiák hasznosítása

Elérendő cél

- Hagyományos fosszilis energiahordozók arányának csökkentése megújuló energiaforrások arányának növelésével.
- Az önkormányzat tulajdonában és működtetésében lévő épületek felújítása, korszerűsítése, komfortfokozatának növelése energiatakarékos technológiák használatával.
- Környezettudatos magatartásra nevelés megjelenése az oktatásban.
- Átfogó települési energiapolitika végrehajtása.
- Városi és megyei szinten összefogott energia szolgáltatási szerződések megkötése az elérhető legkedvezőbb feltételek mellett.

Megvalósítandó feladat

- A város biztonságos energiaellátásának biztosítása, a településfejlesztési célokkal kapcsolatos energiaigények biztonságos kielégítése (ipari park, logisztikai és más beruházási fejlesztés).
- Megújuló energiaforrásra épülő korszerű technológiák kiépítése az önkormányzati tulajdonú épületekben.
- Energia megtakarítást eredményező beruházások tervezése és végrehajtása.
- Az önkormányzati intézmények teljes körű energetikai átvilágítása, energiahatékonyságának javítása, a működési költségek csökkentése.
- Átfogó települési energiapolitika kidolgozása.
- A lakossági energiatakarékosság javítása az oktatásban történő nagyobb szerepvállalással.

A zöldgazdaság fejlesztési célok elérése érdekében megvalósítandó, már megkezdett ill. újonnan indítandó projektek:

- Energia beszerzés

Békéscsaba a teljes önkormányzati intézményi kör részére a 2009-2010. gázévtől a liberalizált energia piacról szerzi be a földgázt megyei szintű konzorcium keretében, pályáztatás útján, a leghatékonyabb kereskedői ár elérése mellett.

2010. júniustól a közvilágítás célú villamos energia, valamint a nagyfogyasztó intézmények villamos energia beszerzése is pályáztatás útján a szabad piaci kereskedőtől kerül beszerzésre.

A piaci beszerzés eredményeképpen – a viszonylag egyenletes energiafelhasználás mellett - a növekvő energia árak ellenére az önkormányzatot minimális energiaköltség növekmény terheli.

- **Intézmények energetikai korszerűsítése, megújuló energiaforrások felhasználási arányának növelése**

Az Önkormányzat egy pályázatot már a 2010. évben benyújtott és további két pályázatot kíván a 2011. év első felében benyújtani a KEOP programra, oktatási létesítmények korszerűtlen épületeinek komplex, energia-megtakarítást eredményező felújításának támogatására. A Szabó Pál téri Általános Iskola, a Belvárosi Általános Iskola és Gimnázium és a Vásárhelyi Pál Műszaki Szakközépiskola és Kollégium épületeinek homlokzati hőszigetelése, nyílászáróinak cseréje, tetőinek hőszigetelése, elektromos és gépészeti rendszereinek korszerűsítése már rövid távon belül képes (a jelenleg ismert támogatási intenzitás mellett) a ráfordított önerő megtérülését biztosítani.

- **Árpád Fürdő energetikai fejlesztése**

A város termálvíz készletének közvetlen energetikai hasznosítása határozottan előnyösebb minden más hőtermeléssel összehasonlítva. Az Árpád Fürdőben történt korábbi termálvíz hasznosítás után újabb – a Fürdő földgázfelhasználás csökkentését eredményező – termálenergia hasznosítási programot indított a város a KEOP pályázati támogatások igénybevételével.

A meglévő két darab 1.980 m és 800 m talpmélységű termálkút felújítását követően nem csak a medencék vízellátása, hanem a kiszolgáló épületek fűtése és melegvíz-ellátása is megoldottá válik. Ezen túl a benyújtandó pályázat nyertessége esetén a fürdő hidegvíz igényének biztosítása is saját kútból történhet.

Mindezen fejlesztések eredményeképpen a fürdő működtetésével járó költségek rendkívül erősen mérsékelhetőek lesznek, a veszteségek minimalizálhatóakká válnak.

III.3.3.1. Geotermikus energia hasznosítása

A város kedvező geotermikus adottságait kihasználva, további geotermikus projekt a termálvíz energián alapuló helyi távfűtési közműhálózat létesítése az önkormányzati tulajdonú közintézmények részére, a földgázfelhasználás csökkentése érdekében.

Egy új termálkút és egy vagy két új visszasajtoló kút létesítésével a Gyulai úton és környékén található önkormányzati tulajdonú intézmények fűtése és melegvíz-ellátása biztosítottá válhat.

Ezen lehetőségek kihasználásával a város energiaellátása közép- és hosszú távon önkormányzati, de akár még lakossági oldalon is lényegesen kisebb pénzügyi ráfordítást igényelne, valamint a szükséges energiaellátás környezetre gyakorolt káros hatásai is nagyságrendekkel csökkenthetők lennének.

**A 2011-2014-ES IDŐSZAKBAN MEGVALÓSÍTANDÓ PROJEKTEK ÖSSZEFOGLALÓ
BEMUTATÁSA**

1. Vállalkozásfejlesztés

Projekt megnevezése	Projekt költsége (millió Ft)			Finanszírozás forrása
	Támogatás	Önerő	Összköltség	
Északi Ipartelep infrastruktúra és 3000 m ² -es üzemcsarnok építése	250	343	593	DAOP saját forrás
Csaba Park projekt	1.050	450	1.500	DAOP saját forrás

2. Infrastruktúra fejlesztése

Projekt megnevezése	Projekt költsége (millió Ft)			Finanszírozás forrása
	Támogatás	Önerő	Összköltség	
Békéscsaba belváros funkcióbővítő városrehabilitációs program I.	1.130	662 (egyéb forrás: 124)	1.916	DAOP saját forrás
Békéscsaba belváros funkcióbővítő városrehabilitációs program II. előkészítése	-	25	25	saját forrás
Szociális városrehabilitációs program	300	100	400	DAOP saját forrás
Belterületi utak fejlesztése, figyelemmel a szennyvízberuházással érintett útvonalakra, valamint a belváros rehabilitációs projekthez kapcsolódó szükségletekre	320	80	400	DAOP saját forrás
Ipari út és Berzsenyi utca felújítása	88	48	136	DAOP saját forrás
Békési-Szarvasi-Orosházú úton kerékpárút létesítése	164	29	193	DAOP saját forrás
Szarvasi úton kerékpárúthálózat-fejlesztés	136	50	186	DAOP saját forrás
Békéscsaba-Doboz-Sarkad-Méhkeréki határátkelő-Nagyszalonta nyomvonalon turisztikai célú kerékpárút kiépítése *	337	18	355	HU-RO program saját forrás
Közterületeken lévő szabadtéri sportlétesítmények fejlesztése, ifjúsági parkok létrehozása	-	20	20	saját forrás
AGÓRA Kulturális Központ fejlesztése	1.703	249	1.952	TIOP saját forrás
Réthy Pál Kórház-Rendelőintézet Sürgősségi Betegellátó Osztályának (SO2) korszerűsítés	456	57	513	TIOP saját forrás
Réthy Pál Kórház-Rendelőintézetnél „Struktúraváltoztatást támogató infrastruktúrafejlesztés a fekvőbeteg-szakellátásban”	2.024	250	2.274	TIOP saját forrás
Belvárosi és a Pásztor utcai bölcsőde férőhelybővítése	150	40	190	DAOP saját forrás

3. Zöldgazdaság fejlesztés

Projekt megnevezése	Projekt költsége (millió Ft)			Finanszírozás forrása
	Támogatás	Önerő	Összköltség	
Szennyvízhálózat fejlesztés	12.811	2.371	15.182	KEOP saját forrás lakossági hozzájárulás
Intézmények energetikai korszerűsítése, megújuló energiaforrások felhasználási arányának növelése (Szabó Pál Téri Általános Iskola)	272	68	340	KEOP saját forrás
Árpád Fürdő energetikai fejlesztése	132	128	260	KEOP saját forrás
Körös-völgyi Hulladékgazdálkodási Rekultivációs Önkormányzati Társulás*	848	-	848	KEOP saját forrás

* A *-gal jelzett beruházások nem Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzat költségvetésében szerepeltetett beruházások.

4. Tervezett, előkészítés alatt álló projektek

„Ipari területek infrastruktúra fejlesztése, csarnoképítés” projekt(ek) indítása	150	150	300	DAOP saját forrás
Geotermikus energia hasznosítása	1.000	300	1.300	KEOP saját forrás
Intézmények energetikai korszerűsítése, megújuló energiaforrások felhasználási arányának növelése (Belváros Általános Iskola és Gimnázium, Vásárhelyi Pál Műszaki Szakközépiskola és Kollégium)	522	138	660	KEOP saját forrás
Hulladékkezelési rendszer fejlesztése (DAREH)	784	400	1.184	KEOP saját forrás
Összesen (Vállalkozásfejlesztés + Infrastruktúra fejlesztése + Zöldgazdaság fejlesztés + Tervezett, előkészítés alatt álló projektek)	24.627	6.100	30.727	-

IV. ÖSSZEGRZÉS

A jelenlegi városvezetés hivatalába lépésekor a tiszta, nyílt, átlátható gazdálkodást tűzte ki célul maga elé. Békéscsaba elmúlt négyévi gazdálkodása átlátható, transzparens módon működött és működik, elszámolunk polgáraink felé a felhasznált adóforintokkal. Ezt valamennyi külső vizsgálat (az Állami Számvevőszék átfogó vizsgálatának jelentése és a Progresszív Intézet elemzése is) egyértelműen alátámasztja, igazolja.

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata az elmúlt négy évben is következetesen törekedett gazdasági programjának megvalósítására. Az időközben, előre nem látható drámai módon megváltozó makrogazdasági körülményeket és a lakossági igényeket is figyelembe véve azonban a szükséges mértékben és a megfelelő időben módosítania kellett az eredeti gazdálkodási célkitűzések megvalósításának feltételrendszerén.

Ennek megfelelően a már látható beruházások, felújítások önerejének biztosítása, a finanszírozás háttérének biztosítása céljából 2008-ban kötvényt bocsátottunk ki, amelynek visszafizetése teljes körűen megalapozott.

Három folyamatban lévő projekttel vettük át a várost 2006-ban, most szinte meg sem számlálható mennyiségű, kisebb és nagyobb fejlesztési projektje fut városunknak. Békéscsaba a felmérések szerint az egyik legsikeresebb pályázati eredményeket felmutató megyei jogú város. Békéscsaba soha vissza nem térő lehetőséget kapott a kitörésre az európai uniós pályázatokkal a kitörésre, a fejlődés elindítására.

Fejlesztéseink kiterjednek az élet minden területére.

Zajlik a régóta várt, környezetünkre, egészségünkre, gyermekeink jövőjére legerőteljesebben ható, mindannyiunk türelmét próbára tevő hatalmas beruházásunk a 17,7 milliárdos komplex szennyvízberuházás.

Megkezdődtek és előkészítés alatt vannak nagyszabású építkezések: elkészült az új 1.000 m² –es Inkubátorház csarnok, az idei nyár végére elkészül az Északi Ipartelepen a 3.000 m²-es iparcsarnok közel 600 millió Ft összegű beruházása, amelyek közvetlenül teremtenek munkahelyeket, a nyárra elkészül a 2. számú Általános Iskola 535 millió Ft összegű komplex felújítása. Hamarosan megkezdődik a mintegy kétmilliárd forintos Agóra-projekt, valamint a belváros revitalizációja, új parkolóház megépítésével, amelyek nyomán erőteljesen megújul városunk központja, a Szent István tér és az Andrássy út a környező utcákkal együtt, ugyancsak mintegy két milliárd forint nagyságú beruházással.

Hamarosan (2012 elején) eléri városunkat a vasút rekonstrukciójához kapcsolódó program, amelynek keretében 160 km/óra sebességű vasúti pálya jön létre (15 mrd Ft), míg a város területén 15 milliárd Ft értékben, kísérő beruházásként, többek közt a Szerdahelyi úton közúti aluljáró épül, míg az Orosházi úton új, négysávos vasúti híd épül, továbbá felújítják a Vasútállomás műemlék épületét.

Sorolhatnánk hosszasan az európai uniós források bevonásával megvalósuló beruházásokat, amelyek közvetve illetve közvetlenül teremtenek munkahelyeket, akkor, amikor az ország gazdasága az örökül hagyott, mélyreható válságból próbál kilábalni...

A város vagyona 55 milliárd Ft-ról 61 milliárd Ft-ra nőtt 2006 óta, amelyet a folyamatban lévő, döntően támogatásból megvalósuló fejlesztések további, közel 30 %-kal fognak növelni.

A 2011-2014-es időszak gazdasági programjának legfontosabb pénzügyi-finanszírozási célkitűzéseit a következő keretek között lehet felrajzolni.

- Elsődleges prioritást kell, hogy élvezzen az önkormányzat és intézményrendszerének biztonságos működőképessége, a működés folyamatos és zavartalan biztosítása, ezen belül is kiemelten a kötelező önkormányzati feladatok ellátása.
- Biztosítani kell a korábban vállalt pénzügyi kötelezettségek maradéktalan teljesítését.
- A fejlesztési feladatokon belül biztosítani kell a folyamatban lévő, már megkezdett beruházások és felújítások, valamint a már támogatási szerződéssel rendelkező projektek elsődlegességét.
- A már megkezdett beruházásokon túl meg kell vizsgálni az önkormányzat korábbi fejlesztésekkel összefüggő döntéseit (szempontok: fenntarthatóság, a lehetséges megtérülés, költséghatékonyság, foglalkoztatás-bővítő hatás, az elérhető támogatási intenzitás lehetséges maximalizálása).
- Vizsgálni kell a gazdasági ciklusban megvalósítani tervezett fejlesztésekhez szükséges önkormányzati önerő biztosításának lehetséges módzatait (kötvénykibocsátás és/vagy fejlesztési hitel).
- A városunk működésének legfontosabb letéteményesei az intézményeink. Arra kell törekednünk, hogy működésük során finanszírozási hiányosságból eredő zavar ne fordulhasson elő. Ezért, ha a normatív támogatási rendszer változása vagy egyéb körülmények szükségessé teszik, a gazdálkodás egyensúlyának biztosítása érdekében át kell tekintenünk és mérlegelni kell az önként vállalt feladatok teljesíthetőségét és továbbvitelét.

A 2010-2014. választási ciklus gazdálkodási programjának legfontosabb fejlesztési célkitűzései

Fejlesztési alapelvek közül kiemelést érdemel a hatékonyság, a fenntarthatóság és a térségi-regionális hatás.

Hatékonyság

A fejlesztéseknek számszerűsíthető, összességében magasabb hatékonyságot kell biztosítaniuk az adott területen, mint a kiindulási állapot.

Fenntarthatóság

A fejlesztéseknek környezetvédelmi és gazdasági szempontból is hosszútávon fenntarthatónak kell lenniük. Az önkormányzat kötelező és önként vállalt feladatait szintén a fenntarthatóság maximális figyelembevételével kell ellátni.

Térségi - regionális hatás

A kiválasztás során előnyt kell élvezzenek azok a projektek, amelyek Békéscsaba érdekeinek maximális kiszolgálása mellett a térség/régió más szereplőire nézve is pozitív hatással bírnak. Ilyenek például a Közép-Békési Centrum keretében megvalósítható fejlesztések.

A fejlesztési alapelveket mind a fejlesztési célok kitűzésekor, mind pedig a konkrét fejlesztések tervezésekor és megvalósításakor figyelembe kívánjuk venni. Ezek az alapelvek lesznek iránymutatóak akkor is, amikor a rendelkezésre álló forrásoknak a különböző lehetőségek közötti elosztásáról kell a Közgyűlésnek döntéseket hozni.

Az elkövetkezendő időszak legfontosabb fejlesztési feladatának a folyamatban lévő (áthúzódó) nagyberuházások befejezését és a további fejlesztési célkitűzések megvalósítási rangsorolását kell tekinteni a következő négy évben rendelkezésre álló pénzügyi források figyelembe vételével. Előtérbe kell kerülniük a külső forrás bevonásával megvalósuló, megtérülő, működési kiadást csökkentő, valamint rendszeres önkormányzati bevételt eredményező beruházásoknak. A szükségletek mentén megvalósuló fejlesztéseknek, beruházásoknak gazdasági és környezetvédelmi szempontból fenntarthatónak, közép és hosszú távon megtérülőnek kell lenniük.

Tekintettel arra, hogy városunk fejlődési pályára állítása, növekedésének biztosítása, vonzerejének fokozása pusztán önerőből a jövőben sem lesz lehetséges, emiatt továbbra is törekednünk kell a külső, vissza nem térítendő támogatások elérésére.

Annak ismeretében, hogy az Európai Uniótól remélhető források is (jelenlegi ismereteink szerint) időben erőteljesen korlátozott módon, viszonylag rövid időtávra allokálva lesznek elérhetőek – az uniós költségvetési ciklus (2007 – 2013) még meglévő pályázati forrásai, a ciklus végéig történő felhasználás kötelezettsége mellett, 2011-ben pályázhatóak utoljára – önkormányzatunk forrásszerzési törekvéseit is erre az időszakra kell és lehet koncentrálni.

Mindezen törekvéseink természetesen a fenntarthatóság, a működőképesség, a biztonság, a növekedés elveinek szigorú, maradéktalan és következetes betartásával és betartatásával biztosíthatják városunk, Békéscsaba hosszú távú, sikeres fejlődését és élhető otthonát az utánunk jövő nemzedékeknek.

**BÉKÉSCSABA MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK
TÖBB ÉVRE ÁTHÚZÓDÓ KÖTELEZETTSÉGEI***

csak önerő

ezer forintban

Sor- szám	TÁRGY	KÖZGYŰLÉSI HATÁROZAT SZÁMA	KÖTELEZETTSÉGEK				
			2011	2012	2013	További évek	összesen
1	"Békéscsaba Megyei Jogú Város csatornázásának és szennyvíztisztításának fejlesztése" projekt megvalósítása - saját forrás a társulattól átvett pénzeszközökön túlmenően	670/2008. (XII. 18.) 572/2008. (X. 30.) 233/2008. (IV. 24.)	581 591	284 806	235 622		1 102 019
2	Békéscsaba belváros rehabilitációja - saját forrás (DAOP-2007-5.1.2/C kódszámú „Megyei jogú városok integrált fejlesztése” kiemelt pályázat. A 1.916.033 eFt összköltségű fejlesztéshez igényelt támogatás 1.129.892 eFt (%), saját forrás 786.141 eFt -ebből önerő 662.427 eFt, koordinált 123.714 eFt.)	447/2009. (VI. 25.) 333/2009. (V. 14.)	300 000	340 000			640 000
3	Pályázat Békéscsaba belváros rehab. II. ütem megvalósítására	191/2010. (IV. 27.)	25 000				25 000
4	Multifunkciós közösségi központok kialakítása AGÓRA - saját forrása (TIOP-1.2.1-08/2-2009-0013 jelű pályázat. Az 1.951.766.000 Ft fejlesztéshez megítélt támogatás 1.702.746.162 Ft (89,1%), saját forrás 249.019.838 Ft.)	326/2008. (V. 22.)	74 675	171 269			245 944
5	Az Árpád Gyógy- és Strandfürdő energetikai fejlesztése	70/2010. (II.18.)	40 000	88 388			128 388
6	"Határtalanul kétkeréken" pályázat	176/2010. (III. 18.)	10 000	8 093			18 093
7	Kalandpark és fesztiválterület megvalósítása	338/2010. (VI. 24.)	15 000	200 000	235 000		450 000
8	Járdafelújítási program, egyéb kommunális beruházások	11/2008. (I.24.) 182/2008. (III.27.)	83 000	150 000	150 000		383 000
9	Játszóterépítési program törlesztése	108/2006. (II.23.)	40 283	40 283	40 283		120 850
10	Víziközmű-hálózat felújítása	671/2008. (XII.18.)	61 400				61 400
11	Ivóvízhálózat felújítási program	244/2009. (V.14.)	154 000	154 000	133 568		441 568
12	Közterületeken lévő szabadterei sportlétesítmények fejlesztése, ifjúsági parkok létrehozása	550/2007. (X.18.)	10 000	10 000			20 000
13	Réthy Pál Kórház-Rendelőintézet infrastruktúra-fejlesztése (TIOP-2.2.4/09/1 „Struktúraváltoztatást támogató infrastruktúrafejlesztés a fekvőbeteg-szakellátásban” című pályázat. Az eFt össz-költségű pályázathoz igényelt támogatás eFt (%), saját forrás 250 000 eFt.)	559/2009. (IX. 24.)		100 000	102 000		202 000
14	"Szabó Pál Téri Általános Iskola épületenergetikai fejlesztése" - saját forrása (KEOP-5.3.0/A pályázati önerő 68.138.756,- Ft, Igényelt támogatás 232.031.361,- Ft, tervezett összes bekerülési költség 300.169.937,- Ft)	313/2009. (V. 14.)	6 250	61 889			68 139
15	A 2011. évi költségvetési rendeletben szerepeltetett, fedezetszükségletet igénylő további beruházások, felújítások		449 214				449 214
	<i>Összesen</i>		1 850 413	1 608 728	896 473	0	4 355 615

Előkészítés alatt lévő, pályázati forrás bevonásával megvalósítandó, tervezett fejlesztések önerő igénye							
16	Belváros rehabilitációhoz kapcsolódó fejlesztések						
	Széchenyi utcai csapadékvízvezetés						25 000
	Jelzőlámpa						30 000
	Útépítés						50 000
17	Szociális rehabilitációs program						100 000
18	Geotermikus energia pályázat						300 000
19	Belvárosi iskola KEOP pályázata						38 000
20	Ívóvízminőség-javító program						200 000
21	DAREH hulladékgazdálkodási rendszer						200 000
22	További üzemcsarnok-építés						150 000
Mindösszesen:							5 448 615

* A táblázat az önkormányzat közgyűlési határozatokkal vállalt önerejét tartalmazza azon célok megvalósítása érdekében, amelyek 2011. éven túlmenően is kötelezettséget jelentenek.

Nincs számításba véve a pályázatok megvalósítása esetén felmerülő többletköltségek összege.

A működési és fejlesztési célú bevételek és kiadások várható alakulását bemutató mérleg*

ezer Ft

Megnevezés	2011. évre	2012. évre	2013. évre	2014. évre
I. Működési bevételek és kiadások				
Intézményi működési bevételek <i>(levonva a beruházási és felújítási áfa)</i>				
<i>visszatérülések, ért. tárgyi eszk. és immateriális javak áfa-ja, működési célú pénzeszk.átvétel államháztartáson kívülről)</i>	1 643 895	1 709 650	1 760 940	1 896 158
Önkormányzatok sajátos működési bevételei	3 888 092	3 965 854	4 045 171	4 226 074
Önkormányzatok költségvetési támogatása és átengedett				
személyi jövedelemadó bevétele	6 610 214	6 578 009	6 348 450	6 221 481
Működési célú pénzeszközátvétel államháztartáson kívülről	62 548	50 000	50 000	50 000
Támogatásértékű működési bevétel	3 910 651	3 860 000	3 810 000	3 810 000
Továbbadási (lebonyolítási) célú működési bevétel				
Működési célú kölcsönök visszatérülése, igénybevétele	3 000	5 000	6 000	6 000
Működési célú hitel	454 328			
Rövid lejáratú értékpapírok értékesítése, kibocsátása				
Működési célú előző évi pénzmaradvány igénybevétele				
Működési célú bevételek összesen	16 572 728	16 168 513	16 020 561	16 209 713
Személyi juttatások	7 662 669	7 582 669	7 522 669	7 542 669
Munkaadókat terhelő járulékok	2 024 977	2 009 407	1 993 507	1 998 807
Dologi kiadás és egyéb folyó kiadások <i>(levonva az értékesített tárgyi eszk., immateriális javak utáni áfa befizetés és kamatkifizetés)</i>	5 173 575	5 123 575	5 093 575	5 003 575
Működési célú pénzeszközátadás államháztartáson kívülre, egyéb támogatás	1 044 481	994 481	964 481	904 481
Támogatásértékű működési kiadás	157 373	150 000	145 000	140 000
Továbbadási (lebonyolítási) célú működési kiadás				
Ellátottak pénzbeni juttatása	40 617	40 617	41 617	42 617
Működési célú kölcsönök nyújtása és törlesztése	9 495	9 000	9 000	9 000
Rövid lejáratú hitel visszafizetése	300 000	100 000	100 000	
Rövid lejáratú hitel kamata	5 738	5 764	5 712	
Rövid lejáratú értékpapírok beváltása, vásárlása				
Tartalékok	153 803	153 000	145 000	45 000
Működési célú kiadások összesen	16 572 728	16 168 513	16 020 561	15 686 149
II. Felhalmozási célú bevételek és kiadások				
Önkormányzatok felhalmozási és tőke jellegű bevételei <i>(levonva a felhalmozási célú pénzeszközátvétel államháztartáson kívülről)</i>				
Önkormányzatok sajátos felhalmozási és tőke bevételei	114 000	600 000	200 000	130 000
Fejlesztési célú támogatások	8 850	8 000		
Felhalmozási célú pénzeszköz átétel államháztartáson kívülről	260 880	524 000	600 000	80 000
Támogatásértékű felhalmozási bevétel	7 260 260	7 802 394	4 088 255	440 000
Továbbadási (lobonyolítási) célú felhalmozási bevétel				
Beruházási és felújítási áfa visszatérülése	1 385 118	1 112 150	519 200	
Értékesített tárgyi eszközök és immateriális javak ÁFÁ-ja	25 000	150 000	50 000	25 000
Felhalmozási célú kölcsönök visszatérülése, igénybevétele	42 250	40 000	38 000	36 000

Hosszú lejáratú fejlesztési hitel	1 850 413	1 400 000	750 000	500 000
Hosszú lejáratú értékpapírok beváltása				
Felhalmozási célú előző évi pénzmaradvány igénybevétele	781 546		300 000	300 000
Felhalmozási célú bevételek összesen	11 728 317	11 636 544	6 545 455	1 511 000
Felhalmozási kiadások (ÁFÁ-val együtt)	10 510 160	10 439 876	5 276 620	898 419
Felújítási kiadások (ÁFÁ-val együtt)	514 359	278 104	270 000	30 000
Értékesített tárgyi eszközök, immateriális javak utáni áfa befizetés	25 000	100 000	50 000	25 000
Felhalmozási célú pénzeszközátadás államháztartáson kívülre	191 495	160 000	150 000	100 000
Támogatásértékű felhalmozási kiadás	20 031	20 000	20 000	20 000
Továbbadási (lobonyolítási) célú felhalmozási kiadás				
Felhalmozási célú kölcsönök nyújtása és törlesztése	19 260	30 000	25 000	25 000
Hosszú lejáratú hitel visszafizetése	248 603	248 609	424 936	628 898
Hosszú lejáratú hitel kamata	106 064	279 955	248 899	257 247
Hosszú lejáratú értékpapírok beváltása				
Tartalékok	93 345	80 000	80 000	50 000
Felhalmozási célú kiadások összesen	11 728 317	11 636 544	6 545 455	2 034 564
Önkormányzat bevételei összesen	28 301 045	27 805 057	22 566 016	17 720 713
Önkormányzat kiadásai összesen	28 301 045	27 805 057	22 566 016	17 720 713

* A táblázat a jelenlegi ismeretek szerint, a központi és az önkormányzati feladatellátás viszonylagos változatlansága feltételezésével készült.